

עיר וקדיש מז שמיא נחית

ט"ל תשבת מפי זרעו

ספר

משניות הזוהר

ברכות פ"ז מ"א

בזוהר דא יפקון מן גלותא ברחמי

והמשכילים יזהרו כלזוהר הרקיע

חוברת מספר 80

תמוז תשע"ד - עיה"ק בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

בט"ד

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע

ספר משניות הזוהר - ברכות -

והוא:

ספר הזוהר

על משניות מסכת ברכות פרק ז' משנה א-ג

שחיבר התנא האלוקי

רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

כולל פסקים הלכות וחיידושים שיוצאים
מספר הזוהר הקדוש, זוהר חדש ותיקונים,
ובירורים ומקורים והערות לדברי רבותינו הראשונים
והאחרונים המקובלים והפוסקים,
וביאורים בדבריהם, בדברים הנוגעים להלכה,
ובענינים אחרים המסתעפים בזה.

נסדר ונערך בניקוד ופיסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחילוק קטעים וכותרות לפי העיניים,
באותיות גדולות ומאירת עיניים.

יצא לאור ע"י מפעל הזוהר העולמי,
עיה"ק בית שמש תובב"א
חודש תמוז שנת תשע"ב לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
מפעל עולמי להצלת הדת
מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר הספרים
שהוצאנו לאור, וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

**משנה ברכות
פרק ז, משנה א**

יצא לאור ע"י מפעל הזוהר העולמי,
עיה"ק בית שמש תובב"א
חודש תמוז שנת תשע"ב לפ"ק

רשימת המתנדבים

ב"ה, שהחנינו וקיימנו והגיענו לכה, שחלקנו כבר לערה
1500 סטים זוהר הקדוש 70 פרכים, ומפני שהזמן
קצר והשעה דוחקת ופעמי משיח קרובים, דרושים לנו
בדחיפות 100 מתנדבים לקנות 10 סטים בדלקמן, כדי
שנוכל להדפיס מחדש אלה סטים לחלקם חנם, על מנת
לזכות הרבים ולהביא את משיח צדקינו בב"א.

כל מתנדב זוכה בקניית 10 סטים [1,600 ₪ בעשור
תשלומים-שנותן ישר לבית הדפוס], הפוללים כל
הזוהר הקדוש בשבעים פרכים לחלקם חנם לשבעים
אלף איש:

מספר טלפון לעדכון: 0548436484

מי לה' אלי!

משה רבנו שואל ומבקש למי יש את הזכות לקרב את עם ישראל לאבינו שבשמים? כל
המשתתף בהדפסת ספרים הקדושים תורת הזוהר י"ח חלקים דהיינו כל הזוהר הקדוש
בלשון הקודש וכן הספרים שכר ועונש ה"ח ובהפצתם ברבים לאלף בתי מדרשות
ויותר, להצלת עם ישראל, יזכו לכל הברכות והבטחות שכתב הרשב"י בזוה"ק בפרשת
תרומה (דף קכ"ח).

**האם יש מחשב שיוכל לחשבן את הזכות הגדולה שיכולים לזכות
בכסף קטן?**
התורם משלם ישר לדפוס!!!

לפרטים: 0548-436784

רבינו עובדיה מברטנורא

שלשה שאכלו. לזמן. להזדמן יחד, לברך בלשון רבים נברך שאכלנו משלו: דמאי. פירות עמי הארץ קרויים דמאי, כלומר דא מאי מעושרין הן או לא, לפי שהם חשודים על המעשרות ואסרו חכמים לאכול מפירותיהן עד

מסכת ברכות פרק ז משנה א'
 שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ כְּאֶחָד, חֵיבֵין לְזֵמַן, אֲכָל דְּמַאי, וּמְעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן שְׁנַמְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמְעֵשֶׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁנַפְדּוֹ, וְהַשְּׂמֵשׁ שְׂאֵכָל כְּזֵית,

שיעשר. ואם אכל ולא עשר מברך עליו ולא הוי מצוה הבאה בעבירה דרוב עמי הארץ מעשרים הם: שנטלה תרומתו. ואף על פי שלא נטלה ממנו תרומה גדולה, כגון בן לוי שהקדים את הכהן ולקח המעשר בשבילים קודם שנטל הכהן תרומה גדולה, והכהן היה לו ליטול תרומה גדולה תחלה אחד מחמשים, דרחמנא קרייה ראשית, נמצא תרומה גדולה של כהן בתוך המעשר הזה אחד מחמשים שבו, לבד מתרומת מעשר שעל הלוי להפריש תרומה ממעשרו. ואשמעינן מתניתין דהכא דפטור הלוי מלהפריש ממנו תרומה גדולה דכתיב (במדבר יח) והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר, מעשר מן המעשר אמרתי לך ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר: ומעשר שני והקדש שנפדו. כגון שנתן את הקרן ולא נתן את החומש, שהבעלים מוסיפים חומש. וקמשמע לן תנא דאין חומש מעכב: והשמש שאכל כזית. דמהו דתימא כיון שהשמש אין לו קביעות אלא הולך ובא אין מזמנין, עליו קמ"ל. ובכל הני אשמעינן

תוספות יום טוב

לזמן. פירש הר"צ לזרך בלשון רבים. דכתיב (תהלים לד) גדלו לה' אחי. א"נ דכתיב (דברים לג) כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו. גמרא: דמאי. פירש הר"צ דרוב עמי הארץ מעשרין הן. כלומר ולהכי מאכילין את העניים דמאי ומשום הכי חזי ליה ולא הוי אכילה צעזעירה דמגו דאי צעי מפקיר לנכסיה וחזי ליה. וכ"פ במשנה ד' פ"ק דדמאי וכן הוא בגמרא: ומעשר שני. כתב הר"צ שהבעלים מוסיפים חומש. עיין במס' מעשר שני פ"ד משנה ג' ובפרק ה' דערכין ועיין בפ"ק דתרומות משנה ה' דהתם לא פי' הר"צ לזמן חומש [והן דברי הר"ש ואע"ג דהך דהכא הן דברי גמ']. י"ל כמ"ש התוספות בפ"ג דעירובין דף לא דלא פשיט צפרק הזהב מהמשנה דאין חומש מעכב משום דאיכא למדחי ולאוקמי כשנתן החומש ולא קתני למעשר

מסכת ברכות פרק ז משנה א'
 וְהִכּוֹתִי, מְזַמְנִין עֲלֵיהֶם. אֲכַל
 אֶכְל טָבֵל, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁלֹא
 נִטְלָה תְרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי
 רבינו עובדיה מברטנורא
 דאע"ג דדמו לאיסור אין כאן ברכה
 בעבירה: והכותי. מן העובדי
 כוכבים שהביא מלך אשור מכותא
 ומשאר ארצות ויושב אותם בערי
 שומרון, ונתגיריו מאימת האריות שהיו אוכלים בהם כמפורש בספר
 מלכים (ב יז), והיו שומרים תורה שבכתב, וכל מצוה שהחזיקו בה
 מדקדקים בה יותר מישראל, לפיכך היו מאמינים בהם בקצת המצות, עד
 שבדקו אחריהם ומצאו להם דמות יונה בראש הר גריזים שהיו עובדים
 אותה, ומאז עשאו כעובדי כוכבים גמורים לכל דבריהם, הלכך האינדא
 אין מזמנין על הכותי: אכל טבל. דגן שלא נטלה ממנו תרומה ומעשרות
 קרוי טבל. ופירוש טבל טב לא ואין צריך לומר טבל דאורייתא, אלא
 אפילו טבל דרבנן כגון דגן שצמח בעציץ [שאינו נקוב] שאינו טבל אלא
 מדרבנן, אין מזמנין עליו: ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו. לאו
 תרומת מעשר קאמר דהאי טבל גמור הוא, אלא כגון שהקדים לוי את
 הכהן בכרי לאחר שנתמרח והוקבע לתרומה מן התורה ונטל מעשר
 ראשון תחלה, ואחד מחמשים שבו היא ראויה לתרומה גדולה לכהן, וכל
 זמן שלא נתן ממנו תרומה גדולה זו אף על פי שהפריש תרומת מעשר
 אין מזמנין עליו, ואם היה מקדימו בשבלים קודם שתתמרח לא היה צריך
 להפריש תרומה גדולה כדכתבינן לעיל: ומעשר שני והקדש שלא
 נפדו. א"צ לומר שלא נפדו כלל דהא מילתא דפשיטא היא, אלא שנפדו

תוספות יום טוב

שני אלא אגב דקמני מעשר ראשון]: והכותי. פי' הר"צ מן העובדי כוכבים שהציא
 מלך אשור מכותא. כמו שנאמר (מ"ז יז) ויצא מלך אשור מצבל ומכותא ומעוא
 ומחמת וגו'. ונראה לי שלכך לא קראם בשם צבלי שהזכיר ראשונה בכתוב. לפי ששם
 צבליים הושאל לזני אומותינו כמו שתראה במשנה ד' פ"ד דיומא ופ' י"א דמנחות
 ולכך קראם בשם אומה הנזכרת ראשונה אחר צבל. ומ"ש הר"צ והיו שומרים התורה
 אע"ג דהכתוב לווח (שם) את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עובדים. כתב הרמב"ם
 לקמן בסוף פ"ח שבאורך הימים למדו תורה וקבלוה על פשוטה. וכ"כ התוס' בפ"ק
 דסוכה דף ח: טבל. פי' הר"צ דגן שצמח בענין וכו'. דמן התורה אינו חייב אלא
 דומיא דהיוצא השדה. הר"י: שלא נטלה תרומתו. פירש הר"צ שהקדים לוי
 את הכהן בכרי לאחר שנתמרח פירשו צגמ' וכתיו גזי לויס מכל מעשרותיכם תרימו

מסכת ברכות פרק ז משנה א'
וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדוּ, וְהַשְּׂמִישׁ
שֶׁאֵכָל פָּחוֹת מִכֹּזֵית, וְהַנְּכָרִי,
אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם:

רבינו עובדיה מברטנורא
ולא נפדו כהלכתן, כגון שפדה
מע"ש בגרוטאות של כסף או
במטבע שאין עליו צורה, ורחמנא
אמר (דברים יד) וצרת הכסף בדבר
שיש בו צורה. והקדש שחללו ע"ג

קרקע ולא פדאו בכסף, ורחמנא אמר ונתן את הכסף: והשמש שאכל
פחות מכזית. משנה שאינה צריכה היא, אלא איידי דהדר לרובא לצורך
הדר נמי להא: ועובד כוכבים. בגר שמל ולא טבל מיירי. ואשמעינן דכל
כמה דלא טבל עובד כוכבים הוא, ולעולם אינו גר עד שימול ויטבול:

תוספות יום טוב

תרומה כל 75 תרומה שבו תרימו. והכא אידגן וחלה עליו רשות כהן. דכתיב גזי
ראשית דגןך. וצעודו בשבליס ללא אידגן לא חלה עליו רשות כהן. ופטור הלוי
כדלעיל [ועיין צפ' ה' דפאה משנה ב' מ"ש בשם הר"ש ד"ה מעשר וכו']. וכו'
הר"י ז"ל דמשה הכא דחל עליו כבר חיוב תרומה גדולה כשעדיין לא נטלה אע"ג
דתרומת מעשר נטלה קרי ל' לא נטלה תרומתו. ולעיל דלא חל עליו חיובא בשנטלה
תרומת מעשר קרי ל' נטלה תרומתו אע"ג דהתרומה גדולה לא נטלה ע"כ.
ופירוש מלת מרות צסוף פ"ק דפאה: [והקדש שלא נפדו. פי' הר"צ שחללו
ע"ג קרקע וכו' ורחמנא אמר ונתן את הכסף אין הפסוק כן אלא (ויקרא כז) ויסף
חמישית כסף ערכך עליו והיה לו ודרך הסוגיא לקצר ולומר בל' אחר קל וכו'. תוס'
פי"ח דשבת דף קכח ע"א ועיין מ"ש שם משנה א']: אין מזמנין עליהן. איכא
מרביותא דסברי דוקא נקט מזמנין. דאילו ברכת הנהנין מצרך דהא נהנה אלא לפי
שהן דברים האסורים הוי כאין להם קצע לזמן עליהם. ואיכא מרביותא דסברי דאף
ברכת הנהנין אין מצרכין משום שנאמר (תהלים י) וצווע צרך נאך ה' והכי מסיק
צ"י סימן קל"ו וכתב צכ"מ דמשום רישא דאף מזמנין נקט נמי צסיפא אין מזמנין
דעת הר"צ צוה ע' צמשנה ד' פ"ק דמאי וצמה שאכתוב שם צס"ד:

משניות הזוהר

על משנה ברכות

פרק ז משנה א

יצא לאור ע"י מפעל הזוהר העולמי,

עיה"ק בית שמש תובב"א

חודש תמוז שנת תשע"ב לפ"ק

תַּכּוֹן הָעֵינִינִים

- א "וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים" - אֱלוּ מִיַּם אַחֲרוֹנִים
- הַכֵּנֶת הַכּוֹס לְבִרְכָּה וְכֹל מִצְוֹתָיו רוֹמֵז לְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים - עֲשֵׂרָה דְבָרִים
- ג הַצְרִיכִים לְכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה
- ד כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה תִּקְנוּ בּוֹ עֲשֵׂרָה דְבָרִים
- ד סוּד עֲשֵׂרָה דְבָרִים אֵלּוּ
- ה הַדְּחָה וְשִׁטְפָּה
- ה עֲטוּר
- ו "עֲטָה אֹרֶךְ כְּשִׁלְמָה"
- ו חֵי
- ז יֵין - שְׁמֹר וְזָכוֹר
- ז מְלֵא
- ח מְקַבְּלוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו
- ח וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ
- ט וּמִגְבִּיהוּ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח
- י כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכָה עֲשֵׂרָה דְבָרִים
- י הַהִסְתַּכְּלוֹת בְּכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וְסִגְלָתָהּ
- יב בְּרַכַּת הַמְּזוֹן צְרִיךְ הַזְּמִנָּה
- יט טַעַם שְׂמִזְמִין בְּהֵב וּבִבְרֵךְ
- כ בְּהַזְמִנָּה לְבִרַכַּת הַמְּזוֹן מִזְמִין הַשֶּׁפַע לְשִׁכְנָה
- כא עַד הַשֵּׁתָא, לֹא שְׂמַעְנָא מְלִין אֵלִין
- כד בּוֹ יִתְבָּאֵר עֵינֵן הַשְּׁלָחַן בְּצִפּוֹן וּמִצְוֹת נְטִילַת יָדִים
- כה נְקִיּוֹת הַגּוֹף לְפָנֵי הַסְּעוּדָה
- כט טַעַם ה' דְּבִרַכַּת הַמוּצִיא, וּמִצְוָה לְאַרְחַ עֲנִיִּים עַל שְׁלַחְנוּ וּלְשִׁמְחָם
- לד בְּזִמּוֹן הַכּוֹס שׁוֹרָה הַשִּׁכְנָה
- לז הוֹדָאָה אֹדֵי עַל יְמִינָא, לְאַחְזָאָה דְּהָא מִנִּיהּ נְפָקָא
- מ יְבָרַךְ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵין טוֹבָה

אברהם אבינו הוא הראשון הכהן הגדול ונקרא כוס של ברכה שצריכה להיות
מתקנת בימין - בכוס של ברכה הכל חיבים, ובלבד שידעו את מי מברכים -
הר בית ה', זה טוב בלי רע. שהוא אחרית הימים. וזוהי כוס של ברכה..... מד
אשתו של אדם נקראת כוס של ברכה ואם זכו הרי ברכת ה' עליהם כוס של
ברכה..... מז
להניח ברכה אל ביתך..... מח
והשמש שאכל פחות מכזית (כה)..... מח
בציעת הפת על דרך הסוד - מאי כביצה?..... מח
אסור לזלזל בפירוורים..... נה
צריך למסור סודות התורה לכל יהודי, ולא לאנשים שאינם מהגנים..... נה
עד כזית עד כביצה..... נו
סוד הכזית והכביצה..... נו
אמר הקדוש ברוך הוא, ולא אמרתי להם (רצו יא) ואכלת ושבעת? והם דקדקו
עליהם, עד כזית או עד כביצה, ואיך לא אשא להם פנים?!!..... נז
קם הרועה הנאמן..... נז
אני מתחנן לפניך שתגלה את הסודות..... נח
בסודות עליונים של העולם הבא..... נח
ושתי ה' הן כנגד שתי הלחם, שתי ככרות של השבת..... נט
הסודות הנוראים הקדושים בשני הלחמים של שבת קודש..... נט
ומהו סוד האדם הבוצע את הלחם לכבוד שבת קודש?..... נט
ענה ואמר לו, שהאדם הבוצע נעשה מרכבה לזעיר אנפין שם מ"ה
הקדוש..... ס
אשרי האדם הלומד את סודות התורה הקדושה..... ס
וזה ע"י שחוזר בתשובה..... סא
גלגול..... סב
הלל ושמאי..... סב
לפעמים נותן לזה כביצה, ולזה כזית..... סג
מחברים שני שעורים כאחד בכזית וכביצה, שלוב יאהדונהי..... סג
לחם הפנים..... סד
משלחן המלך..... סד
יגלה לן טעמי דבתריסר נהמי..... סד
סוד לחמי תורה..... סה

סה	נְטִילַת יָדַיִם
סו	עֲשׂוֹת אֲצַבְעוֹת
סז	לְהִיּוֹת עַל הַשְּׁלֶחֶן דְּבַרֵי תוֹרָה
סז	בְּגִלְלֵי הַצְּדָקָה יֵאָרֶיךָ יְמֵי
סח	שְׁלֵא יִהְיֶה גְרָגְרָן וּבִלְעָן עַל שְׁלֶחְנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ
סח	מֵיָמִים אֲחֵרוֹנִים
סט	אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂכָכָה לוֹ
סט	מֵיָמִים רֵאשׁוֹנִים מְצוּהָ וְכוּ'
ע	לְשִׁלְשָׁה צְרִיף כּוֹס
ע	כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, רְבִיעִית הַלֵּג
עא	צְרִיף לְשִׁמּוֹר הַדְּבֹר שְׁלֵא יֵאמַר דְּבַר לֹא טוֹב
עב	צְרִיף לְהַזְהֵר שְׁלֵא לְזַרֵּק לָחֶם אוֹ פְּרוּרִים עַל הַקְּרָקַע

מקבלו בתרי ידוי ונותנו בימין, ויחייב עיניו ביה, ומסלקו מן הקרקע טפח, ומשגריה במתנה לאנשי ביתיה, עטור מסמרא דעטרה דברית מילה, עמוף עומה אור בשלמה (תהלים קד ב), ואם הוא עני דלית ביה אלא רביעית לוג דאיהו שעורא דאת ד', אתמר (שם קב א): "תפלה לעני כי יעטף", הדחה ושטיפה, הדחה מלנאו ושטיפה מלבר, ורוא דמלה וטהרו וקדשו (ויקרא טז יט).

ומלא, מקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין, ונותן עיניו בו, ומסלקו מן הקרקע טפח, ומשגרו במתנה לאנשי ביתו, עטור מצד של עטרה של ברית מילה, עטוף, "עטה אור כשלמה", ואם הוא עני שאין לו אלא רביעית לוג, שהיא השעור של האות ד', נאמר: "תפלה לעני כי יעטף", הדחה ושטיפה, הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ, וסוד הדבר - וטהרו וקדשו.

כוס של ברכה תקנו בו עשרה דברים

זוהר ח"ג רמ"ה, א ר"מ

תליתאה, כוס דברכה, דתקיננו ביה עשרה דברים. הדחה. שטיפה. עטור. עטוף. חי. מלא. מקבלו בשתי ידיו. ונותנו בימין. ונותן עיניו בו. ומנביו מן הקרקע טפח. ומשגרו במתנה לאנשי ביתו.

באור: שלישי - כוס של ברכה שתקנו בו עשרה דברים: הדחה ושטיפה. עטור. עטוף. חי. מלא. מקבלו בשתי ידיו. ונותנו בימין. ונותן עיניו בו. ומגביהו מן הקרקע טפח. ומשגרו במתנה לאנשי ביתו.

סוד עשרה דברים אלו

ואורח רוא, כוס (דברים לג): "ומלא ברכת ה'". כוס בני' אלהים. ומתמן נשמטא, דאיהו על שמייה כוס. הדא הוא דכתיב (תהלים קטז): "כוס ישועות אשא". מאן ישועות. ה' אצבעו. דאינון לקבל ה' ספירן דכוס. דאיהו אלהים חיים

באור: ובדרך סוד, כוס (דברים לג): "ומלא ברכת ה'". כוס בגימטריא אלהים, ומשם הנשמה, שהיא על שמו - כוס. זהו שכתוב (תהלים קטז): "כוס ישועות אשא". מי נקרא ישועות? חמש אצבעות, שהן

כנגד חמש ספירות של כוס, שהיא שם אלהים חיים שהבינה מתפשטת בהם לחמשים שערים. ה' פעמים עשר, באות י', שהיא עשרה דברים שתקנו חכמים בכוס, שהיא אלהים חיים, חמש אותיות בחשבון ה'.

הדחה ושטיפה

באור: ובארו, בכוס שצריך הדחה ושטיפה. הדחה מבחוץ, ושטיפה מבפנים. וסוד הדבר - שיהא תוכו כבד. מי שזכה לנשמה מכוס זה, להיות נשמה טהורה מבפנים ומבחוץ. וסוד הדבר - (ויקרא טז): "וטהרו וקדשו". טהרה מבפנים, וקדשה מבחוץ. ומה כוס אין טהרתו וקדשתו מבפנים ומבחוץ בלי מים - אף כף הנשמה אין טהרתה וקדשתה מבפנים ומבחוץ בלי תורה. ומשום זה אמר רבן גמליאל, מי שאין תוכו כבד לא יכנס לבית המדרש. בגלל שאין הוא מצד עץ החיים, אלא מעץ הדעת טוב ורע.

עטור

באור: עטור - פרושהו מעטרו בתלמידים. ודרך סוד - ה' היא כוס, מעטרו בתלמידים באות י', שהיא עטרה על ה'.

בינה (דף רמ"ה ע"ב) מתפשטא בהון, לחמשין תרעין. ה' ומנין עשר. באות י', דאיהו י' דברים דתקינו רבנן בכוס, דאיהו אלהים חיים, ה' אתוון, בחשבון ה'.

ואוקמוהו בכוס, שצריך הדחה ושטיפה. הדחה מבחוץ, ושטיפה מבפנים. ורוא דמלה, שיהא תוכו כבד. מאן דזכי לנשמתא מהאי בוס, למהוי נשמתא דכיא מלגו ומלבר. ורוא דמלה, (ויקרא טז) וטהרו וקדשו, טהרה מבפנים, וקדושה מבחוץ. ומה בוס לאו טהרתיה וקדושתיה מלגו ומלבר בלא מיא. אוהי הכי נשמתא, לאו טהרתה וקדושתה מלגו ומלבר בלא אורייתא. ובגין דא אמר רבן גמליאל, מי שאין תוכו כבד לא יכנס לבית המדרש. בגין דלאו איהו מסטרא דאילנא דחי, אלא מעץ הדעת טוב ורע.

עטור, אוקמוהו מעטרו בתלמידים. וארח רוא, ה' איהו כוס, מעטרו בתלמידים באות י', דאיהו עטרת

עטוף - צריך לעטף ראשו בגלל שהשכינה על ראשו. שפך פרושהו בעלי המשנה, אסור לתלמיד חכם להלך ד' אמות בגלוי הראש, משום (ישעיהו): "מלא כל הארץ כבודו". כל שפך בכרכה ובהזפרת שם הקדוש שאסור להיות בגלוי הראש.

על ה'. עטוף, צריך לאעטפא רישיה בגין דשכינתא על רישיה. דהכי אוקמוה מארי מתניתין, אסור לתלמיד חכם למיהך ד' אמות בגלוי הראש. משום (ישעיהו): "מלא כל הארץ כבודו". כל שפך בכרכה, ובהזפרת שמא קדישא, למהוי בגלוי הראש.

"עטה אור בשלמה"

באור: שאות י' מן יהו"ה היא שהתעטפה באור, ונעשתה אור. (זהו אור של ארץ ישראל מחכים) משום שאות י', שהיא חכמה, באור, וזהו אור שהתעטף בו כשברא את העולם. זהו שכתוב (תהלים קד): "עטה אור בשלמה". וזהו (בראשית א): "יהי אור" - יהי אור. ופרשוהו בעלי סודות התורה, בטורם שנתהוה כל דבר, נתהוו ההוויות. ומשום זה נאמר יהי אור ויהי אור, שהיה מזמן קדמון.

דאת י' מן ידוה, איחי אתעטף באור, ואתעביד אור. (והינו אורא דארץ ישראל מחכים) בגין דאת י' דאיהי חכמה באור, והיינו אור דאתעטף ביה כד ברא עלמא, דרא הוא דבתיב, (תהלים קד): "עטה אור בשלמה". והאי איהו (בראשית א): "יהי אור" יהי אור. ואוקמוה מארי סתרי תורה, בטורם נתהווה כל דבר, נתהוו הוויות. ובגין דא יהי אור ויהי אור, דהוה מקרמת דנא.

חי

באור: חי - פרשוהו חי מן החבית. ודרך סוד - שכינה עליונה היא שמינית לספירות ממטה למעלה, ומשום זה נקראת אות ח', ונאמר בה

ח"י אוקמוה, חי מן החבית. וארח רוא, שכינתא עלאה איחי תמינאה דספיראן מתתא לעילא, ובגין דא אתקריאת ח', ואתמר בה (משלי כד): "בחכמה יבנה בית".

(משלי כד): "בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת". וְזֶהוּ חֲבִית: ח' בַּי"ת. וּמְשׁוּם שֶׁהֵיא חַיִּים, שְׁכָתוּב (משלי ג): "עֵץ חַיִּים הִיא לַמְחַזְקִים בָּהּ", הַיֵּין מְשֵׁם הוּא חַי. וְזֶהוּ יִינָה שֶׁל תּוֹרָה. מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בָּהּ נִקְרָא חַי. וְעוֹד, צַדִּיק חַי, שֶׁהוּא חַי מִן הַחֲבִית.

י"ן - שְׁמוֹר וְזָכוֹר

בְּאוֹר: י"ן יֵשׁ מִמֶּנּוּ שְׁנֵי גִוּוּנִים - לָבֶן וְאֶדָם. י"ן גִּימְטְרִיא שְׁבַעִים פָּנִים. הָרִי ע"ב. וּכְנֶגֶד שְׁנֵי גִוּוּנִים שֶׁל הַיֵּין, הוּא זָכוֹר וְשְׁמוֹר שֶׁל שַׁבָּת, וְשְׁבַעִים תְּבוּת שֶׁל קִדּוּשׁ וַיְכַל"ו - הָרִי ע"ב.

וְהַיֵּינוּ חֲבִית: ח' בַּי"ת. וּבְגִוּוּן דְּאִיהִי חַיִּים, דְּכָתִיב (משלי ג): "עֵץ חַיִּים הִיא לַמְחַזְקִים בָּהּ", וַיֵּן מִתְמֵן אִיהוּ חַי". וְדָא אִיהוּ וַיֵּנָא דְאוֹרֵייתָא. מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אַקְרִי חַי. וְעוֹד, צַדִּיק חַי. אִיהוּ חַי מִן הַחֲבִית.

י"ן אִית מַנְיָה תְרִין גִּוּוּנִין, תְּנוֹר וּסוּמָק. י"ן, ע' אַנְפִּין. הָא ע"ב. וְלִקְבֵל תְּרִין גִּוּוּנִין דִּינֵן, אִיהִי זָכוֹר וְשְׁמוֹר דְּשַׁבָּת, וְע' תִּיבִין דְּקִדּוּשׁ וַיְכַל"ו, הָא ע"ב.

מְלָא

בְּאוֹר: מְלָא - זֶהוּ שְׁכָתוּב כּוֹס (דברים לג): "וּמְלָא בְרַבְתָּ ה'". וְאִיהוּ מְלָא מַיִנָא דְאוֹרֵייתָא. בַּר נֶשׁ חֲכִי צָרִיף לְמַהוּי שְׁלִים, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (בראשית כה): "אִישׁ תָּם, גִּבֹר שְׁלִים. כְּמוֹ (בראשית לג): "וַיֵּבֵא יַעֲקֹב שְׁלִים". כְּךָ צָרִיף לְהִיּוֹת נְשֻׁמָּה שְׁלָמָה, וְלֹא יְהִיָּה בָּהּ פָּגָם, שְׁנֵאֲמַר (ויקרא כא) שְׁכַל (איש) אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב. אָף כְּךָ אוֹתִיּוֹת אֵלִם עִם י"ה - הוּא אֵלֵהִים, כְּתֻשְׁבוֹן כּוֹס. (שם י"ה)

מְלָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב כּוֹס (דברים לג): "וּמְלָא בְרַבְתָּ ה'". וְאִיהוּ מְלָא מַיִנָא דְאוֹרֵייתָא. בַּר נֶשׁ חֲכִי צָרִיף לְמַהוּי שְׁלִים, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (בראשית כה): "אִישׁ תָּם, גִּבֹר שְׁלִים. כְּמוֹ (בראשית לג): "וַיֵּבֵא יַעֲקֹב שְׁלִים". הָכִי צָרִיף לְמַהוּי נְשֻׁמָּתָא שְׁלִימָתָא, וְלֹא יְהִיָּה בָּהּ פָּגָם, (ויקרא כא) דְכָל אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב. אוֹף חֲכִי אֵלִם עִם י"ה, הוּא אֵלֵהִים, כְּתֻשְׁבוֹן כּוֹס. (שם י"ה) אִיהוּ מְלָא, וְהַפּוֹד אֵלִם וְתַמְצָא

הוא מלא, והפך אותיות אלם ותמצא מלא. מתי? כְּאֶשֶׁר יֵשׁ שֵׁם אוֹתוֹת י"ה. והיננו (שמות יז): "כִּי יָד עַל כַּס י"ה". אַדְנִי חֲשׁוֹנוֹ ו"ה. הַעֲמוּד הַאֲמֻצֵי מְלֵא מְשֻׁנִּיָּהֶם, וּמְשׁוּם זֶה שׁוֹרֵה עָלָיו אָדָם, שֶׁהוּא שֵׁם מִפְרָשׁ.

מְלֵא. אִימְתִי. כִּד אִית תַּמָּן י"ה. וְתִינּוּ (שמות יז): "כִּי יָד עַל כַּס י"ה". אַדְנִי חֲשׁוֹנוֹ ו"ה. עֲמוּדָא דְאֲמֻצֵיָתָא מְלֵא מִן (תְּקוּנִים ע' ע"א) תְּרוּוּיָהּ. וּבְגִין דָּא שְׂרִיא עֲלֵיהּ אָדָם, דְּהוּא שְׂמָא מִפְרָשׁ.

מקבלו בשתי ידיו

באור: מקבלו בשתי ידיו - כמו התורה שהיתה בשני לוחות, חמשה דברות בלוח אחד כנגד חמש אצבעות של יד ימין, וחמשה בלוח שני כנגד חמש אצבעות של יד שמאל. ונתנו בימין, כלומר ביד ימין. ומשום זה, שני לוחות אבנים בידו, ולא בידיו. וזהו שמעיד הפסוק, (דברים לג): "מימינו אש דת למו".

מקבלו בשתי ידיו, כגוונא דאורייתא, דהוה בתרין לוחין, ה' דברין בלוחא חדא, לקבל ה' אצבעאן דיד ימינא. וה' בלוחא תניינא, לקבל ה' אצבען דיד שמאלא. ואתייהבו בימינא דתינו ביד ימין. ובגין דא, שני לוחות אבנים הוריד בידו, ולא בידיו. והאי איהו דאסהיד קרא, (דברים לג): "מימינו אש דת למו".

ונותן עיניו בו

באור: ונותן עיניו בו - משום שכוס זה הוא כנגד ארץ ישראל, שנאמר בזה (דברים יא): "תמיד עיני ה' אליהך בזה". ועינים של מעלה הם שבועים סנהדרין, ועליהם משה ואהרן. שתי עינים עליונות. אחת עין ימין, ואחת עין שמאל. והם ע"ב, כמנין "ביין". וזהו סוד של נותן בכוס עינו.

ונותן עיניו בו, כגין דהאי כוס, דאיהו לקבל ארעא דישראל, דאתמר בה, (דברים יא): "תמיד עיני ה' אליהך בזה". ועיינו דלעילא, אינון שבועין סנהדרין, ומשה ואהרן עליהו. תרין עיינון עלאי. חד עין ימין, וחד עין שמאלא, ואינון ע"ב, כמנין ביין. והאי איהו רזא דנותן בכוס עינו.

ומגביהו מן הקרקע טפח

באור: ומגביהו מן הקרקע טפח - משום שאות ה' היא כוס, צריך להעלות אותה באות י', שהיא טפח, שבו נפתחת אות ה' בחמש אצבעות. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה - משום שתתברך אשתו, שהיא נפש, שנאמר בה (במדבר יא): "נפשו יבשה אין כל". ומתברכת ועושה פרות. זהו שכתוב (בראשית א): "תדשא הארץ דשא".

ומגביהו מן הקרקע טפח, בגין דאת ה' איהי כוס, בעי לסלקא לה באת י', דאיהי טפח, דביה אתפתחת ה' בה' אצבעאן. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה, בגין דיתברך דביתהו, דאיהי נפש, דאתמר בה (במדבר יא): "נפשו יבשה אין כל", ואתברכת ואתעבדת פרוין, הדא הוא דכתיב, (בראשית א): "תדשא הארץ דשא".

זוהר ח"ג רע"ג: ר"מ

באור: ביאור: תשיעי - כוס של ברכה, ופרשוה בעלי המשנה, עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, ואלו הם: עטור. עטורי. הדרח"ה. שטיפ"ה. ח"י. מל"א. ומקבלו בשתי ידיו. ונותנו בימין. ומסלקו מן הקרקע טפח. ונותן עיניו בו. ומשגרו במתנה לאנשי ביתו. ועכשו אין לנו אלא ארבעה, שהם: הדרח"ה. ושטיפ"ה. ח"י. מל"א. ויש אומרים ח"י, מן החבית. ויש אומרים ח"י, הכוס שלם. ששבירתו זו היא מיתתו.

באור: כוס על דרך החכמה הוא אלהים, והוא (מלא ב"ה והם) כ"ס בלי ו', כמו

תשיעאה, כוס דברכה. ואוקמוה מארי דמתניתין, עשרה דברים נאמרו בכוס דברכה ואלין אינון. עטורי. עטורי. הדרח"ה. שטיפ"ה. ח"י. מל"א. ומקבלו בשתי ידיו. ונותנו בימין. ומסלקו מן הקרקע טפח. ונותן עיניו בו. ומשגרו במתנה לאנשי ביתו. ועכשו, אין לנו אלא ארבעה שהן הדרח"ה. ושטיפ"ה. ח"י. מל"א. ויש אומרים ח"י מן החבית, ויש אומרים ח"י, הכוס שלם. ששבירתו זו היא מיתתו.

כוס על דרך החכמה, הוא אלהים. והוא (מלא ב"ה והם) והכא שלם, כ"ס בלא ו' כמו כס שהוא

פגום וחסר בלא אלת, בן הוא חסר
בלא וי"ו, והוא פגום. הכפ"א בן
עולה בגימטריא כוס.

כס, שהוא פגום וחסר בלא אלת,
בן הוא חסר בלי וי"ו, והוא
פגום. הכפ"א בן עולה
בגימטריא כוס.

כוס היא ה"א, וצריך עשרה
דברים כנגד י', והם: עט"ר
בסוד העטרה, עטרת תפארת. וזהו
סוד עטור שאמרו זכרונם לברכה,
מעטרו בתלמידים, והיא עטרת
הברית. עט"ף, (תהלים קב): "תפלה
לעני כי יעטף". שכל הברכות
והתפלות מתעטפים עד שתעלה
תפלת העני.

באור: כוס היא ה"א, וצריך
עשרה דברים, כנגד י'.
והם: עט"ר בסוד העטרה, עטרת
תפארת. וזהו סוד עטור, שאמרו
זכרונם לברכה מעטרו
בתלמידים, והיא עטרת הברית.
עט"ף, (תהלים קב): "תפלה לעני
כי יעטף". שכל הברכות
והתפלות מתעטפים, עד שתעלה
תפלת העני.

הדח"ה ושטיפ"ה, כמו (ויקרא טז):
"ומהרו וקדשו". המהרה
מימין החסד. והקדושה משמאל
דיגבורה. כוס דברכה מלכות מצד
בינה הנקראת אלהים. ונקרא
עטרה מצד הכתר. ח"י, מצד יסוד,
הנקרא שלום, שנאמר (ישעיה נד):
"וברית שלומי לא תמוט אמר
מרחמך ה'". מלא, מצד תפארת.
מקבלו בשתי ידיו, ה' ה'.

באור: הדח"ה ושטיפ"ה, כמו
(ויקרא טז) וטהרו וקדשו.
הטהרה מימין החסד, והקדשה
משמאל הגבורה. כוס של ברכה
מלכות, מצד בינה הנקראת
אלהים. ונקרא עטרה מצד הכתר.
ח"י מצד יסוד הנקרא שלום,
שנאמר (ישעיה נד) ובריתי שלומי
לא תמוט אמר מרחמך ה'. מלא
מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו,
ה' ה'.

ונותנו בימין, בי ה' עליונה לחסד,
ה' שניה לגבורה. ומסלקו
מן תפרקע טפח, בסוד יו"ד בי
סלוק ה' הוא יו"ד. ונותן עיניו בו,

באור: ונותנו בימין, פי ה'
עליונה לחסד, ה' שניה
לגבורה. ומסלקו מן התפרקע
טפח, בסוד יו"ד, פי סלוק ה' הוא

יו"ד. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, שֶׁהֵם בְּסוּד יֵאֱהַדְוֹנָהּ. יי מאיר בְּכַת עֵינַי. יְהו"ה בְּשִׁלְשָׁה צְבָעֵי הָעֵינַי. אֲדַנִּי מְאִירָה בְּשֵׁנֵי כְרוּבֵי הָעֵינַי וְאֵי שׁוֹנֵי עַפְעָפֵי הָעֵינַי. וּמְשַׁגְּרוּ בְּמִתְנָה לְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, הִיא בֵּינָה, שְׁנֵאֲמַר בְּהַ בְּהַ יִשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ.

שֶׁהֵם בְּסוּד יֵאֱהַדְוֹנָהּ. ה' (ר"א י"ד) מְאִיר בְּכַת עֵינָיו. יְהו"ה בְּשִׁלְשָׁה צְבָעֵי הָעֵינַי. אֲדַנִּי מְאִירָה בְּשֵׁנֵי כְרוּבֵי הָעֵינַי, וְאֵי שׁוֹנֵי עַפְעָפֵי הָעֵינַי. וּמְשַׁגְּרוּ בְּמִתְנָה לְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ. הִיא בֵּינָה, שְׁנֵאֲמַר בְּהַ, יִשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ.

כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכָה עֲשֶׂרָה דְּבָרִים

זֶהר חֲדָשׁ רוּת קו ע"ב

בְּאוּר: כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכָה עֲשֶׂרָה דְּבָרִים, כְּמוֹ שֶׁהֵעִירוּ בָהֶם חֲכָמִים. בְּרַכַּת הַמְּזוּז בְּשִׁלְשָׁה צְרִיף כּוֹס. שְׁלֹא בְּשִׁלְשָׁה - אֵין צְרִיף כּוֹס. מָה הַטַּעַם? שְׁכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֵין מִתְבָּרַכַת אֲלָא בְּשִׁלְשָׁה, וּמִשְׁלָשָׁה וְנִמְעָלָה. הִנֵּה פְּחוּת מִשְׁלָשָׁה - לֹא.

כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צְרִיף עֲשֶׂרָה דְּבָרִים, כְּמוֹ דְּאִתְעָרוּ בְּהוּ רַבְּנָן. בְּרַכַּת הַמְּזוּז בְּשִׁלְשָׁה, צְרִיף כּוֹס. שְׁלֹא בְּשִׁלְשָׁה, אֵין צְרִיף כּוֹס. מְאִי טַעַמָא, דְּכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אֵינוּ מִתְבָּרַךְ אֲלָא בְּשִׁלְשָׁה, וּמִשְׁלָשָׁה וְלִמְעָלָה. הִיא פְּחוּת מִשְׁלָשָׁה, לֹא.

בְּאוּר: בְּשִׁלְשָׁה, אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ, שֶׁהוּא אֹמֵר שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ. כָּאֵין לֹא אֹמְרִים לְמִי מְבָרַךְ, אֵף עַל גַּב שֶׁהֵם שִׁלְשָׁה, לֹא אָמַר לְמִי שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ, אוֹ לְשֵׁם, וְלֹא אֹמְרִים אֲלָא נְבָרַךְ שְׁאֲכַלְנוּ, וְלֹא אֹמְרִים לְמִי.

בְּשִׁלְשָׁה, אָמְרוּ רַבְּנָן, דְּהוּא אֹמֵר נְבָרַךְ שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ. חֲכָא לֹא אָמְרוּ לְמֵאֵן מְבָרַךְ, אֵף עַל גַּב דְּשִׁלְשָׁה אֵינוּן, לֹא אָמַר נְבָרַךְ לְמִי שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ, אוֹ לְשֵׁם, וְלֹא אָמְרוּ אֲלָא נְבָרַךְ שְׁאֲכַלְנוּ, וְלֹא אָמְרוּ לְמֵאֵן.

הַהִסְתַּכְלוּת בְּכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וּסְגֻלָּתָהּ

זֶהר חֲדָשׁ רוּת קו ע"ב

בו יתבאר שיש חשיבות שישתכל בכוס של ברכה, לפי שאז משפיע בה הברכות מהקדוש ברוך הוא, וזימון צריך להיות

בְּשִׁלְשָׁה דְּוָקָא, וְאוֹמֵר נְבִרָךְ שְׂאֵכְלָנוּ מִשְׁלוֹ. דְּהֵינּוּ מִסְכָּם עֲלֵינוּ לְבִרָךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמוֹמְנוּ אֶכְלָנוּ.

וְהִכָּא אֵיתְעֵרוּ רַבְנֵי, דְּהָא בּוֹס שֶׁל בְּרָכָה קְוִימָא קְמִיה, וְעֵינֵי מִסְתַּכְּלִין בִּיה. וְרָזָא (דברים י"א יב): "תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלֶהֶיךָ בָּה". וְהוּא בּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, נִטְל בְּרָכָן וּמְזוּנֵי מְגוּ תֵּלֵת אֶבְהֵן. וּמִהֵחָא מְזוּנָא דְּאִיהוּ נִטְל אֲנֵן אֶכְלֵי.

וְעַל דָּא מִסְתַּכְּלִין בִּיה, וְאִמְרֵי נְבִרָךְ שְׂאֵכְלָנוּ מִשְׁלוֹ, נִסְכֵּי"ם דְּעֵתְנֵנוּ לְבִרָכָא, בְּגִין דְּאֶכְלָנוּ מִשְׁלוֹ, מִהֵחָא מְזוּנָא דְּאִיהוּ נִטְל לְמִיּוֹן עֲלֵמָא.

בְּאוּר: וְכֵאֵן הֵעִירוּ רְבוּתֵינוּ, שֶׁהַכּוֹס הַזֶּה שֶׁל בְּרָכָה עוֹמֶדֶת לְפָנֵינוּ, וְעֵינֵינוּ מִסְתַּכְּלִים בָּה, וְהַסּוּד - (דברים י"א): "תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלֶהֶיךָ בָּה". וְאוֹתָהּ הַכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נוֹטֶלֶת בְּרָכוֹת וּמְזוּנוֹת מִתּוֹךְ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת. וּמֵאוֹתוֹ הַמְזוּן שֶׁהוּא נִטְל אָנוּ אוֹכְלִים.

בְּאוּר: וְעַל זֶה מִסְתַּכְּלִים בּוֹ, וְאוֹמְרִים נְבִרָךְ שְׂאֵכְלָנוּ מִשְׁלוֹ. נִסְכֵּי"ם דְּעֵתְנֵנוּ לְבִרָךְ, מִשּׁוֹם שְׂאֵכְלָנוּ מִשְׁלוֹ, מֵאוֹתוֹ הַמְזוּן שֶׁהוּא נִטְל לְזוּן אֶת הָעוֹלָם.

בְּרַכַּת הַמְזוּן צְרִיךְ הַזְמָנָה

זוהר ח"ג קב"ו ע"א

בו יתבאר שהשכינה הקדושה מתברכת בברכת המזון אף רק אם אנו נזמין אותה ונאמר הב ונברך מלשון הזמנה, וממשיך לבאר פי בעת אכילת האדם בסעודה, השכינה עומדת עליו ונוטלת חלקה שהם הניצוצות הקדושים. וצריך ליזהר להזמין השכינה ולברך ברכת המזון בכונה, כדי שהשפע לא יפול לסטרא אחרא.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אולי באורחא, מטו לההוא אתר דכפר סגנין, דהנה תמן רב המנונא סבא, אתארחו פאתתא דיליה, דהנה לה ברא חדא ועירא, וכל יומא הנה בני ספרא, ההוא יומא

בְּאוּר: רַבֵּי יִצְחָק וְרַבֵּי יְהוּדָה הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. הַגִּיעוּ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל כְּפַר סַגְנִין, שֶׁהָיָה שָׁם רַב הַמְּנוּנָא סָבָא. הִתְאַרְחוּ אֶצֶל אִשְׁתּוֹ, שֶׁהָיָה לָהּ בֶּן אֶחָד קָטָן, וְכָל הַיּוֹם הָיָה בְּבֵית

כְּשֶׁמְבַרְכִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא, מְשׁוּם שְׁבָהֶם וּבְדַגְמָתָם
מִתְבָּרַךְ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וְלִכֵּן אַתֶּם
שׁוֹחֲכִים אִתְּם הַרְבֵּה, אֵיךְ לֹא
הַשְׁגַּחְתֶּם לָזֶה? וְלֹא שִׁמְשַׁתֶּם אֶת
רַבֵּי שְׁמֵעִיָּה הַחֲסִיד, וְהוּא אָמַר
שֶׁכָּל טַנוּף וְכָל לְכַלּוֹף הַעֲלוּהוּ
לְצַד הָאֲחֵר, שֶׁהָרִי הַצַּד הָאֲחֵר
נִזוֹן מִהַטַּנוּף וְהַלְכַלּוֹף הַזֶּה, וְעַל
זֶה מִים אַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְחוֹבָה
הֵם?!

באור: תָּמָהוּ וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר.
אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, בְּנֵי
מַהוּ שֵׁם אַבִּיךָ? שֶׁתֵּק הַתִּינוּק רָגַע
אָחֵר, עֵמֵד לְפָנַי אָמוּ וְנָשַׁק לָהּ.
אָמַר לָהּ, אָמִי, עַל אַבָּא שְׂאֵלוּ
הַחֲכָמִים הַלְלוּ, הֲאִם אָמַר לָהֶם?
אָמְרָה לוֹ אָמוּ, בְּנֵי, בְּדַקְתָּ אוֹתָם?
אָמַר, הָרִי בְּדַקְתִּי וְלֹא מְצֵאתִים
כְּרֹאוֹי. לְחֻשָּׁה לוֹ אָמוּ וְחִזַּר
אֲלֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, אַתֶּם שְׂאֵלְתֶם
עַל אַבָּא, וְהָרִי הִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם,
וּבְכָל יוֹם שִׁחֲסִידִים קְדוּשִׁים
הוֹלְכִים בְּדַרְךְ, הוּא סוֹחֵר
אֲחֵרֵיהֶם. וְאִם אַתֶּם קְדוּשִׁים
עַלְיוֹנִים, אֵיךְ לֹא מְצֵאתֶם אוֹתוֹ,
הֲלֹךְ הַסוֹחֵר אַחֲרֵיכֶם?

באור: אָבֵל בְּהַתְחַלָּה רֵאִיתִי
בְּכֶם, וְכַעַת רֵאִיתִי בְּכֶם,

לְקוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא. בְּגִין דְּבַהּוּ,
וּבְדוּגְמָא דְלַהוּן, מִתְבָּרַךְ שְׁמָא
קְדִישָׁא. וְעַל דָּא אַתּוֹן דְּחַכְמֵיתוּ
טוֹבָא, הִיד לֹא אֲשַׁנְחַתּוּן לְהָאִי.
וְלֹא שְׁמִשְׁתּוּן לְרַבֵּי שְׁמֵעִיָּה חֲסִידָא,
וְאִיהוּ אָמַר, כָּל טַנוּפָא, וְכָל
לְכַלּוּבָא, סְלִיקוּ לִיה לְסַטְרָא
אֲחֵרָא, דְּהָא סַטְרָא אֲחֵרָא מִתְּהֵא
טַנוּפָא וְלְכַלּוּבָא אַתּוֹן. (תְּרוּמָה קנ"ד
ע"ג) וְעַל דָּא מִים אַחֲרוֹנִים חוֹבָה,
וְחוֹבָה אִינוּן.

תְּוַוְהוּ וְלֹא יָכִילוּ לְמַלְלָא. אָמַר
רַבֵּי יְהוּדָה, בְּרִי, שְׁמָא
דְּאָבוּךְ מֵאֵן הוּא. שְׁתִּיק וְנִקְוָא
רִנְעָא חֲדָא, קָם לְגַבִּיה אַמִּיה וְנָשַׁק
לָהּ, אָמַר לִיה אָמִי, עַל אַבָּא שְׂאֵלוּ
לִי אֵלִין חֲכִימִין, אֵימָא לִזֵּן. אָמַר
לִיה אִמִּיה, בְּרִי, בְּדַקְתָּ לַהוּ. אָמַר
הָא בְּדַקִּית, וְלֹא אֲשַׁבַּחִית בְּדַקָּא
יָאוּת. לְחִישָׁא לִיה אַמִּיה, וְאִתְדַר
לְגַבִּיָּהוּ, אָמַר לִיה אַתּוֹן שְׂאֵלְתּוּן
עַל אַבָּא, וְהָא אִסְתַּלַּק מִעֲלַמָּא,
וּבְכָל יוֹמָא דְּחֲסִידֵי קְדִישִׁין אֲוִלִין
בְּאֲרָחָא, אִיהוּ טַיִיעָא אַבְתְּרִיָּהוּ.
וְאִי אַתּוֹן קְדִישֵׁי עַלְיוֹנִין, הִיד לֹא
אֲשַׁבַּחְתּוּן לִיה, אֲוִל טַיִיעָא
אַבְתְּרִיָּכוּ.

אָבֵל בְּקַדְמֵיתָא חֲמִינָא בְּכוּ,
וְהַשְׁתָּא חֲמִינָא בְּכוּ,

אָבֵרְכָה אֶת ה' אֲלֵא רָאָה דְּוֹד
שְׁצִרְיָךְ הַזְּמִנָּה, וְאָמַר אֲבֵרְכָה.
בְּגִלְל שְׁבִשְׁעָה שְׁאָדָם יוֹשֵׁב עַל
שְׁלַחְנוּ, הַשְּׂכִינָה עוֹמֶדֶת שָׁם,
וְהִצַּד הָאֲחֵר עוֹמֵד שָׁם. כְּשֶׁמְזַמֵּן
הָאָדָם לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הַשְּׂכִינָה מִתְּתַקְּנֶת (בְּהִזְמִנָּה זו)
לְגַבֵּי מַעְלָה לְקַבֵּל בְּרִכּוֹת, וְהִצַּד
הָאֲחֵר מִתְּכּוֹפֵף. (וְאִם נִתְקַנְתּוּ בְּבִרְכּוֹת
לְגַבֵּי מַעְלָה וְהִצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ בְּכֻלּוֹ) וְאִם
לֹא מְזַמֵּן הָאָדָם לְבָרֵךְ אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִצַּד הָאֲחֵר
שׁוֹמֵעַ וּמְכַשְׁפֵּשׁ לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק
בְּאוֹתָהּ בְּרִכָּה.

אֵלֵא, הָמָּא דְּוֹד דְּבִעֵי הוֹמְנָה, וְאָמַר
אֲבֵרְכָה. בְּגִין דְּבִשְׁעָתָא דְּבַר נִשְׁ
יְתִיב עַל פְּתוּרָא, שְׂכִינְתָא קְוִימָא
תְּמוֹ, וְסִטְרָא אַחְרָא קְוִימָא תְּמוֹ.
כִּד אֲזַמִּין בַּר נִשְׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, שְׂכִינְתָא אֶתְתַקְּנֶת (ג"א
בְּהִזְמִנָּה דֵּא) לְגַבֵּי עֵילָא, לְקַבֵּל
בְּרִכָּא, וְסִטְרָא אַחְרָא אֶתְכַפֵּיֵא.
(ג"א וְאִי אֶתְתַקְּנֶת בְּבִרְכַתָּא לְגַבֵּי עֵילָא, וְסִטְרָא
אַחְרָא לֹא אִיהוּ בְּכֻלְלָא) וְאִי לֹא אֲזַמִּין
בַּר נִשְׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
סִטְרָא אַחְרָא שְׁמַע וּמְכַשְׁפֵּשׁ
לְמַחְוֵי לִיָּה חוּלְקָא בְּהִתְיָא בְּרִכָּה.

טעם שמזמין בהב ונברך

זהר פרשת בלק קפו ע"ב

בו יתבאר שְׂכִשְׁמִבְרָךְ בְּזַמְנוֹ שְׁהַפְּרִי עֲרֵלָה וְאֶסוּר בְּאֲכִילָה הָרִי
מִשְׁפִּיעַ לְסִטְרָא אַחְרָא, אִךְ כְּשֶׁאֲוֹחֵז הַפְּרִי בְּיָדוֹ כְּשֶׁאֵינוֹ עֲרֵלָה
וּמְתַר בְּאֲכִילָה וּמְבָרֵךְ הִיא הַהִזְמִנָּה שְׁמִשְׁפִּיעָה שְׁפַע לְשְׂכִינָה, לְפִי
שְׂפִיעָא מְרִשׁוֹת הַסִּטְרָא אַחְרָא, וְכֵן בְּכֹל דְּבַר שְׁמִבְרָךְ.

בְּאוּר: וְאִם תֹּאמַר, לְמָה אֵין
הַזְּמִנָּה בְּשָׂאֵר הַבְּרִכּוֹת?
אֵלֵא אוֹתוֹ דְּבַר הַבְּרִכָּה שְׁמִבְרָכִים
עָלָיו, הוּא הַזְּמִנָּה. וְבֵא וּרְאָה
שְׂכָךְ זֶה, שְׁזָה שְׁמִבְרָךְ עַל הַפְּרִי,
אוֹתוֹ פְּרִי הוּא הַזְּמִנָּה וּמְבָרְכִים
עָלָיו, וְאֵין לוֹ חֵלֶק לְצַד הָאֲחֵר.
וְקִדְּם זֶה שְׁהִיָּה אוֹתוֹ פְּרִי בְּרִשׁוֹת
הִצַּד הָאֲחֵר, לֹא מְבָרְכִים עָלָיו,

וְאִי תִימָא, בְּשָׂאֵר בְּרִכָּאן אֲמַאי
לֹא אִית הַזְּמִנָּה. אֵלֵא הֵחֵא
מְלַח דְּבִרְכָה, דְּקָא מְבָרְכִין עֲלָה,
אִיהוּ הוֹמְנָת. וְתָא חוּי דְּתַכֵּי הוּא,
דְּתָא דְּמְבָרֵךְ עַל פְּרִי, הֵחֵא פְּרִי
אִיהוּ הוֹמְנָת, וּמְבָרְכִין עֲלִיה. וְלִית
לִיָּה חוּלְקָא לְסִטְרָא אַחְרָא. וְקוּדְּם
דֵּא, דְּתוּה הֵחֵא פְּרִי בְּרִשׁוֹת
דְּסִטְרָא אַחְרָא, לֹא מְבָרְכִין עֲלִיה.

ובתיב (ויקרא יט) לא יאכל, בגין דלא יברכו על ההוא פרי, ולא יתברך סטרא אחרא. כיון דנפק מרשותיה, יאכל, ומברכו עליה. ואיהו הזמנא לברכתא. וכן פל מילין דעלמא דקא מברכו עליהו. בלהו הזמנה לברכתא. ולית פהו חולקא לסטרא אחרא.

ואי תימא, אוף הכי לברכת זמון בפא דברכתא הוה הזמנה, אמאי הב ונברך. אלא, הואיל ובקדמיתא פד הוה שתי, אמר בורא פרי הגפן. הא הזמנה הוי. והשתא לברכת מזונא, בעינן שנוי, להזמנה אחרא, דהא בפא דא לקודשא בריך הוא הוי, ולא למזונא, ובגין כך פעי הזמנה דפומא.

וכתוב (ויקרא יט) לא יאכל, בשביל שלא יברכו על אותו הפרי ולא יתברך הצד האחר. כיון שיצא מרשותו, יאכל, ומברכים עליו. והיא הזמנה לברכה. וכן כל דברי העולם שמברכים עליהם, כלם הזמנה לברכה, ואין בהם חלק לצד האחר.

באור: ואם תאמר, אף כך לברכת זמון כוס ברכה היתה הזמנה, מדוע הבה ונברך? אלא הואיל ובתחלה כשהיה שותה אמר "בורא פרי הגפן", הרי זה היה הזמנה. וכעת לברכת המזון צריכים שנוי להזמנה אחרת, שהרי כוס זו הוא לקדוש ברוך הוא, ולא למזון, ומשום זה צריך הזמנת הפה.

בהזמנה לברכת המזון מזמין השפע לשכינה

זוהר פרשת בלק קפז ע"א

בו יתבאר כי הזמנת "הב ונברך" הוא פדי להפריד הקלפות מהשכינה הקדושה והזמנת "נברך שאכלנו משלו" הוא פדי להמשיך השפע אל השכינה הקדושה.

ואי תימא, נברך שאכלנו משלו, דא הוא הזמנה, ברוך שאכלנו דא הוא ברכה. הכי הוא ודאי. אבל נברה, הזמנה אחרא איהו, הזמנה דבורא פרי הגפן. (ס"א)

באור: ואם תאמר, נברך שאכלנו משלו זוהי הזמנה, ברוך שאכלנו משלו זוהי ברכה - כך זה בודאי. אבל נברך זוהי הזמנה אחרת, הזמנה של בורא פרי

הגפן. (של הפה) שהקודמת היא
ההזמנה לכוס של ברכה סתם.
וכוס זו, כיון שנטל, היא הזמנה
אחרת במלת נברך לגבי עולם
העליון, שכל מזונות וברכות
יוצאות משם. ומשום זה הוא
בדרך נסתר, שעולם העליון הוא
נסתר ואין אליו הזמנה, אלא
בדרגה זו כוס ברכה. (שבמלת
נברך).

דפומא) דקדמיתא איהי הזמנה לכוס
דברכה סתם. והאי כוס, כיון
דאנמיל איהו הזמנה אחרא במלה
דנברך לגבי עלמא עלאה דכל
מזונין וברכאן מהמן נפקין, וכנין
כך איהו כדרך סתים, דעלמא
עלאה סתים איהו, ולית לגביה
הזמנה. אלא בדרגא דא כוס
דברכה.

עד השתא, לא שמענא מלין אלין זוהר פרשת בלק קפז ע"א

באור: אמר רבי יהודה, אשרי
חלקנו שמיום העולם עד
כעת לא שמענו דברים אלו, ודאי
הרי אמרנו שזה אינו כן אדם.

באור: אמר לו, בן, מלאך ה',
אהובו, מה שאמרת
ועשית בריחם עצי שטים חמשה
לקרשי צלע המשכן וגו', וחמשה
בריחם וגו', וחמשה בריחם
לירכתים ימה - הרי הרבה
בריחים יש כאן, וידיים הם שתים.
אמר לו, זהו שאמרנו, מפי האדם
נשמע מיהו. אבל הואיל ולא
השגחתם - אני אמר.

(במלה דנברך) אמר רבי יהודה,
ובאה חולקנא, דמן זוהר
דף קפ"ז ע"א) יומא דעלמא עד
השתא, לא שמענא מלין אלין,
ודאי הא אמינא דדא לאו בר נש
איהו.

אמר ליה, ברא, מלאכא דה',
רחימא דיליה, האי דאמרת
ועשית בריחם עצי שטים חמשה
לקרשי צלע המשכן וגו', וחמשה
בריחים וגו', וחמשה בריחים
לירכתים ימה. הא בריחים שוכא
איכא הבא, וידיים אינון תריין. אמר
ליה, דא הוא דאמרין, מפומיה דבר
נש אשתמע מאן איהו. אבל הואיל
ולא אשגחתון אנא אימא.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ב): "הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְגו'". וְכִי בָּאֵן אֶתְרַ עֵינָיו דְּבַר נֶשׁ, אֲלֵא בְּרֹאשׁוֹ, דִּילְמָא בְּגוּפוֹ אוֹ בְּדְרוּעֵיהּ, דְּאִפִּיק לְחֲכָם יתיר מְכַל בְּנֵי עֲלָמָא. אֲלֵא קְרֵא חֲכִי הוּא וְדָאִי, דִּתְנִין, לֹא יִתְדַּ בַּר נֶשׁ בְּגִלּוּי דְּרִישָׁא ד' אַמוּת. מֵאִי מִעֲמָא. דְּשִׁכְיִנְתָּא שְׂרִיָּא עַל רִישֵׁיהּ, וְכַל חֲכִים, עֵינָיו וּמְלוּי בְּרֹאשׁוֹ אֵינּוּן, בְּהוּא דְּשְׂרִיָּא וְקִיָּמָא עַל רִישֵׁיהּ.

בְּאִוֵּר: פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ב): "הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְגו'". וְכִי אֵיפֵה עֵינָיו שֶׁל הָאָדָם? אֲלֵא בְּרֹאשׁוֹ! שְׂמָא בְּגוּפוֹ אוֹ בְּזוּרוֹעוֹ, שְׁהוּצִיָּא אֶת הַחֲכָם יוֹתֵר מְכַל בְּנֵי הָעוֹלָם? אֲלֵא הַפְּסוּקָא כִּךָ הוּא בּוֹדָאִי. שְׁלֻמְדָנוּ, לֹא יִלְךְ אָדָם בְּגִלּוּי רֹאשׁ אֲרַבַּע אַמוּת. מָה הַטַּעַם? שֶׁשְׁכִינָה שׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ, וְכַל חֲכָם עֵינָיו וְדִבְרָיו בְּרֹאשׁוֹ הֵם, בְּאוֹתוֹ שְׁשׁוֹרָה וְעוֹמֵד עַל רֹאשׁוֹ.

וְכַד עֵינָיו תִּמְנֵן, לִינְדַע דִּתְהוּא נְהוּרָא דְּאֲדִלִיק עַל רִישֵׁיהּ, אַצְטְרִיד לְמִשְׁחָא, בְּנִין דְּנִנְפָא דְּבַר נֶשׁ אֵיהוּ פְּתִילָה, וְנְהוּרָא אֲדִלִיק לְעֵילָא, וְשְׁלֵמָה מְלֻבָּא צְוּוח וְאָמַר, (קהלת ט): "וְשִׁמְן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יִחְסֶר", דִּתָּא נְהוּרָא דְּבְרֹאשׁוֹ, אַצְטְרִיד לְמִשְׁחָא וְאֵינּוּן עוֹבְדִין מְבָאִין. וְעַל דָּא הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְלֹא בְּאֶתֶר אַחֲרָא.

בְּאִוֵּר: וְכִשְׁעֵינָיו שָׁם, יִדַּע שְׂאוֹתוֹ אֹר שְׁדוּלֵק עַל רֹאשׁוֹ צְרִיךְ שְׁמֵן, מִשּׁוּם שְׁגוּפָא הָאָדָם הִיא פְּתִילָה, וְאֹר דוּלֵק לְמַעְלָה, וְשְׁלֵמָה הַמְּלֻךְ צְוּוח וְאָמַר (שם ט): "וְשִׁמְן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יִחְסֶר", שְׁהָרִי הָאוֹר שְׁבְרֹאשׁוֹ צְרִיךְ שְׁמֵן וְאוֹתָם מַעֲשִׂים טוֹבִים. וְלִכְּן הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר.

אֶתוֹן חֲכִימִין, וְדָאִי שְׁכִינְתָּא שְׂרִיָּא עַל רִישֵׁיבּוֹ, הִיךְ לֹא אֲשַׁנְחַתוֹן לְהָאִי, דְּכְתִיב: "וְעֵשִׂיתָ בְּרִיחִים וְגו'", לְקִרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד. וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקִרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית". הָאֶחָד וְהַשֵּׁנִית אָמַר קְרֵא, שְׁלִישִׁית

בְּאִוֵּר: אַתָּם חֲכָמִים, וְדָאִי הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עַל רֹאשֵׁיכֶם, אֵיךְ לֹא הֲשַׁנְחַתְתֶּם לָזֶה? שְׁכְּתוּב: "וְעֵשִׂיתָ בְּרִיחִים וְגו'", לְקִרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד. וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקִרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית". הָאֶחָד וְהַשֵּׁנִית

אמר הפסוק, שלישית ורביעית לא אמר הפסוק. שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ומשום זה החשבון בשני אלה.

באור: באו הם ונשקוהו. **בכה רבי** (פכתחלה) **יהודה ואמר, רבי שמעון, אשרי חלקך! אשרי הדור! שהרי בזכותך אפלו תינוקות של בית רבן הם סלעים רמים תקיפים. באה אמו. אמרה להם, רבותי, בבקשה מכם אל תשגיחו על בני, אלא רק בעין טובה. אמרו לה, אשרי חלקך אשה כשרה, אשה ברויה מכל שאר הנשים, שהרי הקדוש ברוך הוא ברוך חלקך והרים דגלך על כל שאר נשות העולם!**

באור: אמר התינוק, אני לא פוחד מעין רעה, שפן דג גדול ונכבד אני, ודג לא פוחד מעין רעה, שפכתוב (בראשית מח): "וידגו לרב בקרב הארץ". מה זה לרב? לרבות על העין. ושנינו, מה דגי הים המים מכסים עליהם ואין עין רעה וכו'. לרב ודאי, בקרב הארץ, בתוך בני האדם על הארץ. אמרו, בן, מלאך ה', אין בנו עין רעה, ולא מצד עין רעה

ורביעית לא אמר קרא. דהא אחד ושנית, דא חשיבו דתרין סטרין, ובגין כך עביר חושבנא בתרין אליו.

אתו אינון ונשקוהו, (כמלקדמין) בכה רבי יהודה, ואמר, רבי שמעון ופאה חולקך, ופאה דרא, דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב, אינון טרין רמאין תקיפין. אתאת אמיה, אמרה לון רבותי, במטו מנייכו, לא תשחחון על ברי, אלא בעינא טבא. אמרו לה, ופאה חולקך אתתא כשרה, אתתא בריא מכל שאר נשין, דהא קודשא ברוך הוא בריר חולקך, וארים דגלך על כל שאר נשין דעלמא.

אמר ינוקא, אנא לא מסתפינא מעינא בישא, דבר נונא רבא ויסקרא אנא, ונונא לא דחיל מעינא בישא, דכתיב, (בראשית מח): "וידגו לרב בקרב הארץ", מאי לרוב, לאסנאה על עינא. ותנינו, מה דגים דימא, מוא חפי עליהון, ולית עינא בישא וכו'. לרוב ודאי, בקרב הארץ, בנו בני אנשא על ארעא. אמרו, ברא, מלאכא דה', לית בנא עינא בישא, ולא מסטרא

דעינא בישא אתינן. וקודשא בריך הוא חפי עלך בגרפוי.

פְּתַח וְאָמַר (בראשית מו): "הַמְּלֶאֶךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע יִבְרָךְ וְגו'". הַי קָרָא אָמַר יַעֲקֹב בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, אִי בְרוּחַ קוּדְשָׁא אָמַר לֵיהּ, רַזָּא דְחֻבְמָתָא אִית בֵּיהּ. הַמְּלֶאֶךְ, קָרִי לֵיהּ מְלֶאֶךְ. וְקָרִי לֵיהּ שְׁמָתָן אַחֲרֵינוּ. הֵבֵא, אָמַר אֶקְרִי מְלֶאֶךְ. אֵלָּא בַד אִיהוּ שְׁלִיחָא מְלַעֲיָא, וְקַבִּילַת זְהֵרָא מִגּוּ אֶסְפַּקְלָרִיא דְלַעֲיָא, (ס"א רכר) דְּבָרִין מְבָרְכִין אָבָא וְאָמַר לְהֵא, אָמַרִי לַה בְּרַתִּי, וִילִי נְטוּרִי בִּיתִיךָ, פְּקִידִי לְבִיתִיךָ. הֵבֵי עֲבִידִי לְבִיתִיךָ. וִילִי וְזוּנִי לֹון. וִילִי, דְּהַחֹוּא עֲלֵמָא דְלִתְתָא מְחַבָּא לָךְ, בְּנֵי בֵיתִךְ מְחַבָּאן מְזוּנָא מְנָה, הָא לָךְ כָּל מַה דְּתַצְטְרְכִי לְמִיחַב לֹון, בְּרִין אִיהִי מְלֶאֶךְ.

באנו, והקדוש ברוך הוא מכסה עליך בכנפיו.

בְּאִוֵּר: פְּתַח וְאָמַר, (שם): "הַמְּלֶאֶךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע יִבְרָךְ וְגו'". פְּסוּק זֶה אָמַר יַעֲקֹב בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. אִם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר אוֹתוֹ, סוּד חֻכְמָה יֵשׁ בּוֹ. הַמְּלֶאֶךְ, קוּרָא לוֹ מְלֶאֶךְ, וְקוּרָא לוֹ שְׁמוֹת אַחֲרִים. מִדּוּעַ נִקְרָא כָּאֵן מְלֶאֶךְ? אֵלָּא כִּשְׁהוּא שְׁלִיחַ מְלַמְעֵלָה וּמְקַבֵּל זְהֵר מִתּוֹךְ אֶסְפַּקְלָרִיָּה שְׁלַמְעֵלָה, (שָׂאז) שְׂכַשְׂמְבָרְכִים אָבָא וְאָמַר לְזֶה, אוֹמְרִים לָהּ: בֵּיתִי, לְכִי שְׁמְרִי בֵּיתִיךָ! פְּקִידִי אֶת בֵּיתִיךָ! כֶּךָ עֲשִׂי לְבֵיתִיךָ! לְכִי וְזוּנִי אוֹתָם. לְכִי, שְׁאוֹתוֹ עוֹלָם שְׁלַמְטָה מְחַכָּה לָךְ, בְּנֵי בֵּיתִיךְ מְחַכִּים לְמְזוּן מִמֶּךָ! תְּרִי לָךְ כָּל מַה שְׁתַּצְטְרְכִי לְתַת לָהֶם. וְאֵז הִיא מְלֶאֶךְ.

בו יתבאר ענין השלחן בצפון ומצוות נטילת ידים זוהר פְּרִשְׁת תְּרוּמָה קַנַד ע"ב

שְׁלַחֵן דָּא, אַצְטְרִיךְ סְדוּרָא דִּילֵיהּ לְאַתְתְּקָנָא, בְּסַטְרָא דְצָפוֹן, דְּכַתִּיב וְהַשְׁלַחֵן תִּתֵּן עַל צִלְע צָפוֹן. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִתְמָן שִׁירוּתָא דְחֲדוּהָ. שְׂמָאֵלָּא נְטִיל מִמִּינָא תְּדִיר בְּקַדְמוּתָא, וְלְבַתֵּר אִיהוּ אֲתַעַר לְגַבֵּי נִקְבָּא, וּבַתֵּר קְרִיבַת לֵיהּ

בְּאִוֵּר: הַשְׁלַחֵן הַזֶּה צְרִיךְ הַסְדוּר שְׁלוֹ לְהַתְתַּקֵּן בְּצַד הַצָּפוֹן, שְׂכַתוּב וְהַשְׁלַחֵן תִּתֵּן עַל צִלְע צָפוֹן. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂמֵשׁ רֵאשִׁית הַשְּׂמֻחָה. הַשְּׂמָאֵל נוֹטֵל תְּמִיד מִהֵימִין בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֶּךָ הוּא מִתְעוֹרֵר לְנִקְבָּה.

ימינא לנביה, ואתדבקת ביה.

אחר כך הימין מקרב אותו אליו
ונדבק בו.

באור: המים הם מימין, והם שמחה. מיד נותן לשמאל, ונדבקים בו אותם מים ומשמחים אותו. ואחר כך הוא נכלל בימין, ומעורר את הנקבה באותה שמחה, וסימנך - מי שנוטל מים ביד ימינו בכלי, ראשון לרוקן מים הוא בשמאל, ולא משמאל לימין, שהרי מים מימין לוקח אותם השמאל.

באור: ולכן מים לא נמצאים אלא מצד השמאל. כיון שנלקחו המים אליו, הרי התעוררו לנקבה באותם מים, ולכן גבורות גשמים שנינו. ולכן והשלחן תתן על צלע צפון, שמאותו הצד הפרות נמצאים בו יותר מהצד האחר, בהתעוררות השמחה שלו בראשונה, כמו שנאמר (שיר ב) שמאלו תחת לראשי, ואחר כך - וימינו תחבקני.

מים אינון מימינא, ואיהו חדוה, מיד יחייב לשמאלא, ואתדבקו ביה אינון מים, וחדאן ליה. ובתר אתכליל איהו לימינא, ואתער לנוקבא ביהחוא חדוה. וסימנך מאן דנטיל מיא בידיה ימינא במאנא, קדמאה לאדקא מיא בשמאלא איהו, ולא משמאלא לימינא, דהא מיא מימינא נטיל לון שמאלא.

ובגין כך מיא לא אשתכחו, אלא מסטרא דשמאלא. כיון דנטילו מיא לנביה, הא אתערו לגבי נוקבא באינון מים. ועל דא גבורות גשמים תנינן. ובגין כך והשלחן תתן על צלע צפון, דמהחוא סטר איבין אשתכחו ביה יתיר, מסטרא אחרא. באתערו דחדוה דיליה בקדמיתא, כמה דאת אמר (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי לבתר וימינו תחבקני.

נקיות הגוף לפני הסעודה

זוהר פֶּרֶשֶׁת תְּרוּמָה קַנְד ע"ב

בו יתבאר פי שלחנו של אדם צריף להיות בנקיות, לכן יש לו להתפנות קודם האכילה, לכבוד שפע המזון שהשפיע לו הקדוש ברוך הוא, וכדי שלא יהנה הסטרא אחרא מהמזון פלוס.

באור: ולכן צריך אדם שלא יתן מזון שעל גבי שלחנו לאותו קיא צואה, וכל שפן במעיו, וכל שפן שהוא טהור (טוב) לאדם ובריאות ותקון הגוף שלו. ולכן השלחן הוא לאכל בו בטהרה, כמו שנתבאר.

ובגין כך אצטרף בר נש, דלא יתיב מזונא דעל גבי פתוריה, לכהוא קיא צואה, וכל שפן במעיו, וכל שפן דאיהו דכיו (טב) לבר נש ובריאו ותקונא דגופיה. ועל דא, שלחן איהו למיכל ביה בדכיו, כמה דאתמר.

בו יתבאר: מצוה להניח לחם על השלחן והברכה שורה רק על שלחן מלא, כדגמות לחם הפנים בבית המקדש

באור: שלחן זה שעומד בבית המקדש, כדי להמצא בו מזון ולהוציא ממנו מזון, ולכן אפלו רגע אחד לא צריך לעמד בריקנות. שלחן אחר הוא שלחן הריקנות, ולא צריך לתת לו מקום במקום קדוש. ולכן שלחן המקדש אפלו רגע אחד לא ישב בלי מזון, ויצטרף שלא ימצא במקום גרוע, שהרי הברכה שלמעלה לא נמצאת במקום גרוע. זה שלחן שלפני הקדוש ברוך הוא. שלחן שאדם מברך עליו את הקדוש ברוך הוא, אף כך לא צריך להיות בריקנות, שהרי אין הברכה במקום ריק.

באור: הלחמים שעל גבי השלחן של הקדוש

שלחן דא דקיימא כפי מקדשא, בגין לאשתכחא ביה מזונא, ולאפקא מניה מזונא, ועל דא אפילו (וזה דף קנ"ה ע"א) רנעא חדא, לא (קל"ו ע"א) אצטרף לקיימא בריקניא. שלחן אחרא, איהו שלחן דריקניא, ולא אצטרף למהב ליה דוכתא באתר קדישא. ועל דא, שלחן דמקדשא, אפילו רנעא חדא לא יתיב בלא מזונא. ויצטרף דלא ישתכח אתר גריע, דהא ברבתיא דלעילא לא משתכחא באתר גריע, דא שלחן דקמיה דקודשא בריך הוא. שלחן דבר נש דקא מברך עליה לקודשא בריך הוא, אוף הכי לא אצטרף למהוי בריקניא, דהא לית ברבתיא באתר ריקניא.

נהמי דעל גבי שלחן דקודשא בריך הוא (י"ט), אינון

הקדוש ברוך הוא עומד עליו ממש, ולכבוד השכינה צריך לעטף ראשו בשמחה.

באור: ושמחת לפני ה' אלהיך - זוהי כוס של ברכה. כשמברך אדם בכוס של ברכה, צריך לשמח ולהראות שמחה ולא עצב כלל. כיון שנוטל אדם כוס של ברכה, הקדוש ברוך הוא עומד על גבו, והוא צריך לעטף ראשו בשמחה ולברך על הכוס במושב שלשה: נברך שאכלנו משלו.

באור: ובטובו חיינו, זה צריך רצון למעלה אל עתיק העתיקים, ועל זה היא בדרך נסתר. ובטובו, ולא מטובו. ובטובו, זה הימין (מינו) העליון, ומטובו זו דרגה אחרת שבאה מצד הימין, והיא דרגה למטה ממנו, משום שבאותו הטוב נכנה העולם וכו' נזון.

באור: למה נקרא טוב ולמה נקרא חסד? הטוב הוא כשכולל הכל בתוכו ולא מתפשט לרדת למטה. חסד - כשירד למטה ועושה טוב בכל הבריות, בצדיקים וברשעים, ולא חושש, ואף על גב שדרגה אחת היא. מנין לנו? שכתוב (תהלים ג):

ושמחת לפני ה' אלהיך, דא איהו בכוס של ברכה, כד בריך בר נש בכוס של ברכה, אצטריך למחרי ולאחזאה חדה ולא עציבו כלל, כיון דנטיל בר נש כוס של ברכה, קודשא בריך הוא קאים על גביה, ואיהו אצטריך לאעמפא רישיה בחדוה. ולברכא על הכוס במושב תלתא, נברך שאכלנו משלו.

ובטובו חיינו, דא אצטריך רעותא לעילא לגבי עתיקא דעתיקין, ועל דא איהו בארע סתים. ובטובו, ולא מטובו, ובטובו: דא ימינא (ר"א ינה) עלאה. ומטובו: דא דרגא אחרא, דאתי מספרא דימינא, ואיהו דרגא לתתא מניה, כגון דבתהוה טוב אתבני עלמא, וביה אתון.

אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד. טוב איהו, כד כליל בלא כגויה, ולא אתפשט לנחתא לתתא. חסד כד נחתא לתתא ועביד טיבו בכל בריין, בצדיקין וברשיעין ולא חייש, ואף על גב דדרגא חד הוא. מנלן דכתיב, (תהלים ג): "אך טוב וחסד ירדפוני",

אי טוב למה חסד, ואי חסד למה טוב, דהא בחד סגיא אלא טוב כליל בלא בגויה, ולא אתפשט לתתא. חסד נחית (ק"ט ע"א) ואתפשט לתתא, וזן בלא צדיקי ורשיעי בחדא.

"אך טוב וחסד ירדפוני". אם טוב, למה חסד? ואם חסד, למה טוב, שהרי באחד מספיק? אלא טוב כולל הכל בתוכו, ולא התפשט למטה. חסד יורד ומתפשט למטה וזן לכל הצדיקים והרשעים כאחד.

והבא פינן דאמר ובטובו חיינו, חדר ואמר הון את העולם כלו בטובו בחסד, הדא הוא דכתיב, (תהלים קלו): "נתן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו". ועל דא הון את הכל, לצדיקי ולרשיעי לכלא. דא אקרי ברבתי ימין. שמאל לאו איהו מברכת מזונא. ובגין כך שמאלא לא תסייע לימינא.

באור: וכאן, פינן שאמר ובטובו חיינו, חזר ואמר, הון את העולם כלו בטובו בחסד, זהו שכתוב (תהלים קלו): "נתן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו". ועל זה הון את הכל, לצדיקים ולרשעים, לכל. זה נקרא ברבתי ימין. השמאל אינו מברכת המזון, ולכן שמאל לא תסייע לימין.

דכיזון דכריף ברבתי ימין (נ"א היין), אצטריך לדבקה ארץ החיים בימין, לאתונא מתמן, ולפרנסא ולמיהב מזונא לכלא, ועל דא תנינא ברבתי הארץ, ואצטריך לאדברא בה ברית ותורה, על בריתה שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנתנו, לאחזאה דמתהוא טוב אתון ברית ותורה, דאיהו תקונא דהאי טוב.

באור: שכיון שברך ברכה, ימין ארץ החיים בימין, להזון משם ולפרנס ולתת מזון לכל, ולכן השניה ברבתי הארץ, וצריך להזכיר בה ברית ותורה: ועל בריתה שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנתנו. להראות שמאותו טוב נזון ברית ותורה, שהוא התקון של הטוב הזה.

מכאן אוליפנא, דנשים פטורות מברכת מזונא לאפקא ירי

באור: מכאן למדנו שנשים פטורות מברכת המזון

אֶת בְּכוֹרְתוֹ לִיעֲקֹב אָבִינוּ - חֶלְקוֹ
לְמִטָּה, וְאֵין לוֹ לְמַעְלָה כְּלוּם.
יִשְׂרָאֵל נוֹטְלִים לְמַעְלָה, וְעָשׂוּ
נוֹטֵל לְמִטָּה, וְעַל זֶה לֹא יִקְרַב
הַשְּׂמַאל כָּלֵל בְּבִרְכַת הַמְּזוּן.

בֵּינָן שְׂמֵת־בְּרַכָּת אֶרֶץ הַחַיִּים הַזֶּה
מִצַּד הַיְּמִין וּמִקְבֶּלֶת מְזוּן,
אֲזִי מִבְּקָשִׁים רַחֲמִים עַל הַכֹּל.
רַחֵם ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ
וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְגו'. שְׁהֲרִי
מֵאוֹתוֹ מְזוּן וְסִפּוּק שֶׁל אֶרֶץ
הַחַיִּים נִזְכָּה בָּהּ אֲנַחְנוּ וּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ, שְׂיִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
לְמִטָּה בְּאוֹתָם רַחֲמִים.

בְּאוֹר: וּבִשְׁבֹת, כְּשֶׁהֵדִין לֹא
נִמְצָא לְהִיּוֹת נִצַּח וְהוֹד
כָּלֵל הַחֲסָדִים, אוֹמֵר רְצֵה
וְהַחֲלִיצֵנוּ, לְהִיּוֹת שְׁנִיָּהּ, (יִשְׁעִיה
נח): "חֲסָדֵי דָוִד הִנָּאֲמָנִים", וְעַל
זֶה אֵל תְּהִי צָרָה וְיִגּוֹן וְכו', שְׁהֲרִי
רְצֵה וּמוֹדִים הֵם חֲסָדֵי דָוִד, וְשִׁים
שְׁלוֹם שְׂאֲמָרְנוּ בַתְּפִלָּה בְּבִרְכַת
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא
בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ.

בְּאוֹר: הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, שֶׁהַכֹּל בָּא
מִצַּד הַיְּמִין וְלֹא מִצַּד
הַשְּׂמַאל כְּלוּם. מִי שֶׁמְבָרֵךְ בְּרַכַּת
הַמְּזוּן, הוּא נוֹטֵל בְּרַכּוֹת
בְּרֵאשׁוֹנָה מִכָּלֵם, וּמִתְבָּרֵךְ בְּכָלֵל

חֻלְקִיהָ אִיהוּ לְתַתָּא, וְלִית לִיה
לְעִילָא כְּלוּם. יִשְׂרָאֵל נִטְלִי לְעִילָא,
וְעָשׂוּ נִטְלִי לְתַתָּא, וְעַל דָּא לֹא
יִתְקַרַב שְׂמַאלָא כָּלֵל, בְּבִרְכַת
מְזוּנָא.

בֵּינָן דְּמִתְבָּרַכָּא הַאי אֶרֶץ הַחַיִּים
מִסְטְרָא דִּימִינָא, וּמִקְבֶּל
מְזוּנָא, כְּדִין כְּעִינָן רַחֲמִין עַל כָּלֵא.
רַחֵם ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ וְעַל
יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְגו', דְּהָא מֵהֵהוּ
מְזוּנָא וְסִפּוּקָא דְּאֶרֶץ הַחַיִּים, נִכְפִי
בָּהּ אֲנִי וְכִי מִקְדָּשָׁא. דִּיתְבְּנִי בִי
מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא בְּאִינוּן רַחֲמִים.

וּבִשְׁבֹת דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דִּינָא,
לְמַהוּי נִצַּח וְהוֹד כָּלֵל
חֲסָדִים, אוֹמֵר רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ
לְמַהוּי (ויחי ר"ט ע"א) תְּרוּנִיָּהוּ, (יִשְׁעִיה
נח): "חֲסָדֵי דָוִד הִנָּאֲמָנִים", וְעַל דָּא
אֵל תְּהִי צָרָה וְיִגּוֹן וְכו', דְּהָא רְצֵה
וּמוֹדִים, אִינוּן חֲסָדֵי דָוִד, וְשִׁים
שְׁלוֹם דְּקֵאֲמָרְן בְּצִלוֹתָא, בְּבִרְכַת
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו
יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ.

הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, דְּכָלֵא אֲתִי
מִסְטְרָא דִּימִינָא, וְלֹא
מִסְטְרָא שְׂמַאלָא כְּלוּם. מֵאֵן דְּמְבָרֵךְ
בְּרַכַּת מְזוּנָא, אִיהוּ נִטְלִי בְּרַכָּאֵן
בְּקַדְמִיתָא מִכָּלֵהוּ, וְאִתְבָּרֵךְ בְּכָלֵל

שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן, וְעַל זֶה יֵשׁ לוֹ
אֲרָבָא דְחִיּוּן. מֵאֵן דְּנִטְיִיל בּוֹס שֶׁל
בְּרַכָּה, וְקָא מְבַרְךְ עֲלֵיהּ, כְּתוּב (תהלים
קטז): "כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֶשָּׂא". מִי
הִישׁוּעוֹת? זֶה הֵימִין, שֶׁהוּא
מוֹשִׁיעַ מִכָּל הַמְּקַטְרָגִים שֶׁל
הָעוֹלָם, שֶׁכְּתוּב (הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ)
וְתוֹשַׁע לוֹ יְמִינוֹ, וְכְתוּב (תהלים ס):
"הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְיִי".

באור: בֵּין כֶּף הָאִיר הַיּוֹם, קָמוּ
כָּלֵם וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, וְדַאי יוֹם מִשְׁתָּה הוּא הַיּוֹם
הַזֶּה, וְלֹא נִצָּא מִכָּאֵן עַד שִׁיעֵשָׂה
מִשְׁתָּה לְכָל הָעִיר. זֶהוּ מִשְׁתָּה
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בּוֹ.
לְקַחוּ אֶת אֲשֵׁתוֹ וּבְרַכּוּהָ אוֹתָהּ
בְּכֹמָה בְּרַכּוֹת. עֲשׂוּ שְׂאֲבִיָּה יִתְקַן
בֵּית אַחַר לְשִׁמְחָה, כְּנָסוּ אֶת כָּל
אֲנָשֵׁי הָעִיר לְאוֹתָהּ שְׂמֵחָה,
וְקִרְאוּ לָהּ כְּלָה, וְשִׁמְחוּ עִמָּם כָּל
אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהוּא שְׂמַח עִמָּם
בְּדַבְּרֵי תוֹרָה.

בְּרַכַּת מְזוּנָא, וְעַל דָּא אֵית לִיה
אֲרָבָא דְחִיּוּן. מֵאֵן דְּנִטְיִיל בּוֹס שֶׁל
בְּרַכָּה, וְקָא מְבַרְךְ עֲלֵיהּ, כְּתוּב
(תהלים קטז): "כּוֹס (כְּרַאשִׁית א' ע"א, רכ"ג
ע"א) יִשׁוּעוֹת אֶשָּׂא". מֵאֵן יִשׁוּעוֹת
דָּא יְמִינָא, דְּאִיהוּ מוֹשִׁיעַ מִכָּל
מְקַטְרָגִין דְּעֲלָמָא, דְּכְתוּב (ג"א
הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ) וְתוֹשַׁע לוֹ יְמִינוֹ,
וְכְתוּב (תהלים ס): "הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ
וְעַנְיִי".

אדרהכי הוה נהיר ימנא, קמו
כלהו ונשקוהו. אמר רבי
יוסי, ודאי הלולא איהו יומא דא,
ולא ניפוק מהכא, עד דיתעביד
הלולא בכל אנשי מתא, דא הוא
הלולא דקודשא ברוך הוא אתרעי
ביה. נטלו לה לאנתתיה, ובירכו
לה בכמה ברכאן, עברו דאבוה
יתקן ביתא אחרא לחדות, בנישו
כל אנשי מתא להחיא חדותא,
וקראו לה כלה. וחדו עמהון כל
ההוא יומא, ואיהו חדי עמהון במלי
דאורייתא.

יברך להקדוש ברוך הוא בעין טובה

זוהר פְּרֻשְׁת וּיְקָהֵל רִיח ע"א

בו יבאר קמו שֶׁמְבַרְךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּשִׂמְחָה וְעֵין טוֹבָה, כֶּף יִשְׁפַע
לוֹ שִׁפְעַ גְּדוּל, וְלֹא יִהְיֶה בְּעַצְבוֹת אֶלָּא בְּשִׂמְחָה, לְפִי שְׂבֻזָּה
מִתְבַּרְכַּת וּמִתְעַטְרַת הַשְּׂכִינָה.

מאן דמברך לקודשא ברוך הוא באור: מִי שֶׁמְבַרְךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ

כוס של ברכה מגבעות ודאי, ועל
כן הטוב שיהיה לבין הבכור הזה
(ישראל) הוא באחרית הימים.

איהו. נשא כוס דברכה מגבעות
ודאי, ועל דא מבא דיהא ליה לחאי
ברא בוכרא, באחרית הימים איהו.

זוהר ק"צ ע"א

באור: אמר לו, יפה אמרת,
שפסוק זה ודאי כף
הוא. בראש ההרים - זה ימין,
אברהם הזקן, שהוא ודאי ראש
ההרים. ונשא מגבעות - משעור
הגבעות, שהם רצונו. ויפה
אמרת. ונהרו אליו כל הגוים, מי
הוא? אמר לו, ואפלו נשים
וקטנים והשמש שעובד על
השלחן, אף על גב שאינו אוכל,
צריך לשמע ולומר אמן. (להריק
ברכה לכוס) שלא יאמר אדם: אני
לא אכלתי, והואיל ולא
הצטרפתי לזמון, אני לא אשמע
ולא אמר אמן. הכל חייבים בו.

באור: דבר אחר, ונהרו אליו כל
הגוים - אף על גב שנשים
וקטנים פטורים מן המצוות,
ככוס של ברכה הכל חייבים,
ובלבד שידעו את מי מברכים,
וזהו ונהרו אליו כל הגוים. בא
רבי יוסי ונשקו. אמר, כמה יפה
דבר זה ומתוק לחך.

באור: עכשו יש לדיק, אם
אחרית הימים הזו היא

אמר ליה שפיר קאמרת, האי קרא
ודאי הכי הוא. בראש
ההרים, דא ימינא, אברהם סבא,
דאיהו ראש ההרים ודאי. ונשא
מגבעות, משיעורא דגבעות, דאינון
רעותיה. ושפיר קאמרת. (ישעיה ב):
"ונהרו אליו כל הגוים". מאי הוא.
אמר ליה, ואפילו נשים וקטנים
ושמש דפלח על פתורא, אף על גב
דאיהו לא אכל, אצטריך למשמע,
ולמימר אמן. (ס"א להריק ברכה לכוס
דלא וכו') דלא יימא בר נש, אנא לא
אכלתי, והואיל (וזהו דף ק"צ ע"א)
דלא אצטרפנא לזמון, לא אשמע
ולא אימא אמן. הכל חייבין ביה.

דבר אחר, ונהרו אליו כל הגוים,
אף על גב דנשים וקטנים
פטורין מן המצוות, ככוס דברכה
הכל חייבין, בלבד דינדעון למאן
מברכין, ודא היא ונהרו אליו כל
הגוים. אתא רבי יוסי ונשקיה, אמר
כמה שפיר מלה דא, ומתיקא
לחכא.

השתא אית לדייקא, אי האי
אחרית הימים, איהו

כוס של בְּרָכָה מִמֶּשׁ, מֵה זֶה הָר
בֵּית ה' ? הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב כֶּךָ: וְהִיָּה
אַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ
הַהָרִים. מֵהוּ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן
יִהְיֶה הָר בֵּית ה' ? אָמַר לוֹ, אַחֲרֵית
הַיָּמִים הוּא הָעֵץ שֶׁל הַכֵּל, מֵרֹאשׁוֹ
וְעַד סוּפוֹ, שֶׁהוּא עֵץ טוֹב וְרַע. וְכֹא
הַפְּסוּק לְבָרַר בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים,
וְהוֹצִיא הָר בֵּית ה', זֶה טוֹב בְּלִי
רַע. הָר בֵּית ה' וְדַאי שְׂאִין שָׁם
חֵלֶק לְצַד הָאֲחֵר, שֶׁהָרִי נִבְחַר הָר
בֵּית ה' מִתּוֹךְ הָעֵץ, שֶׁהוּא אַחֲרֵית
הַיָּמִים. וְזוּהִי כוּס שֶׁל בְּרָכָה,
שֶׁהוּא נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים.

בְּאִוְרֵי: אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי
הַדֶּרֶךְ הַזֶּה שֶׁזִּכְנִינוּ לְדַבֵּר
הַזֶּה. אָמַר לוֹ, מִמִּי שְׁמַעְתָּ אוֹתוֹ?
אָמַר לוֹ, יוֹם אֶחָד הֵייתִי הוֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ וְשָׁמַעְתִּי וְרָאִיתִי אֶת רַב
הַמְּנוּנָא סְבָא (לְרַבִּי שְׁמַעוֹן) שֶׁהִיָּה
דוֹרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה לְרַב אֶחָא.
וְכִינֵן שְׁשִׁמְעֵתִי, שְׁמַחְתִּי בּוֹ,
וְשִׁמְרֵתִי אוֹתוֹ צְרוּר בְּכַנְף לְבוּשִׁי
שֶׁלֹא יְסוּר מִמֶּנִּי לְעוֹלָמִים. אָמַר
לוֹ, וְדַאי שֶׁדַּבֵּר קְדוֹשׁ זֶה נֶאֱוַר
מֵהַמְּנוּנָה הַקְּדוּשָׁה. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר
שְׁעַמּוּדֵי הָעוֹלָם וְתוֹמְכֵי שׁוּרִים
בְּתוֹכוֹ, וְאִם אֶתָּה צְרוּר אֶת הַדֶּבֶר
הַזֶּה בְּקֶשֶׁר אֶחָד שֶׁלֹא יְסוּר מִמֶּךָ

כּוּס דְּבְרָכָה מִמֶּשׁ, מֵהוּ הָר בֵּית
ה', הַנֵּה לִיָּה לְמַכְתֵּב חֲכִי, וְהִיָּה
אַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ
הַהָרִים. מֵהוּ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן
יִהְיֶה הָר בֵּית ה'. אָמַר לִיָּה, אַחֲרֵית
הַיָּמִים אִיְהוּ אֵילָנָא בְּלֹא, מְרִישִׁיה
וְעַד סִפִּיָּה, דְּהוּא אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע.
וְאֶתָּה קָרָא לְבָרַרָא בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים,
וְאִפִּיק הָר בֵּית ה', דָּא טוֹב בְּלֹא רַע.
הָר בֵּית ה' וְדַאי דְלִית תַּמָּן חוּלְקָא
לְסַמְרָא אַחֲרָא, דְּהָא אַתְּבְּרִיר הָר
בֵּית ה', מַגּוּ אֵילָנָא דְאִיְהוּ אַחֲרֵית
הַיָּמִים. וְדָא אִיְהוּ כּוּס דְּבְרָכָה,
דְּאִיְהוּ נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכַפָּה אַרְחָא דָּא,
דְּזוֹבִינָא לְהָא מְלָה. אָמַר לִיָּה
מִמָּאן שְׁמַעְתָּ לָהּ. אָמַר לִיָּה, יוֹמָא
דְּחָד הוּינָא אוּזִיל בְּאַרְחָא, וְשְׁמַעְנָא
וְחִמִּינָא לִיָּה לְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, (ג"א
לְרַבִּי שְׁמַעוֹן) דְּתוּה דְרִישׁ לְהָא קָרָא
לְרַבִּי אֶחָא, וְכִינֵן דְּשְׁמַעְנָא חֲדִינָא
בֵּיהּ, וְנִטְרִנָא לִיָּה צְרוּר בְּכַנְפָא
דְּלְבוּשָׁאִי, דְּלֹא יִתְעַדִּי מִנְּאִי
לְעִלְמִין. אָמַר לִיָּה, וְדַאי מְלָה
קְדִישָׁא דָּא, מִנְּחִירוֹ דְּבוּצִינָא
קְדִישָׁא אַתְּנַהִיר. וְכַפָּה דְרָא,
דְּקוּיָמִי עֲלָמָא וְסַמְכוּ, שְׁרִינֵן בְּגוּיָה.
וְאִי אֲנִת צְרוּרֵת לְהָא מְלָה בְּקֶשֶׁרָא
חָדָא דְלֹא יִתְעַדִּי מִיְנָה. אֲנָא אֶצְרוּר

- אני אצטרר אותו בשלשים או בארבעים קשרים בכיסי שלא יסור ממני לעולמים.

באור: על אותו דבר שהראה הקדוש ברוך הוא למשה, משום שאף על גב שישראל חטאו לפניו בכל דור ודור, לא רצה מי שיאמר עליהם לשון הרע. מניין לנו? מהושע, שכתוב (הושע א) תחלת דבר ה' בהושע. הרי בארו את הדבר. ועל כן היה מספר בני ישראל כחול הים וגו'. ומשום כך ברוך אותם בכמה ברכות, לחזר בתשובה ולהשיכם לאביהם שבשמים, ולא זו משם הקדוש ברוך הוא עד שמחל על חטאיהם והתנקו לפניו.

לה בתלתין, או בארבעין קשרין בכיסאי, דלא יתעדי מינאי לעלמין. (כאן חסר).

על ההיא מלה דאחמי קודשא ברוך הוא למשה, בנין דאף על גב דישראל חבין קמיה בכל דרא ודרא, לא בעי מאן דיימא עליהו דלמורין. מנלו. מהושע, דכתוב, (הושע א) תחלת דבר ה' בהושע, הא אוקמוה מלה. ועל דא (הושע ב) והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו'. ובנין דא ברוך לון בכמה ברבאן, לאתדרא בתיובתא, ולאחבא לון לגבי אבוהון דבשמיא, ולא אעדי מתמן, עד דקודשא ברוך הוא מחל על חוביהו, ואתנקיאו קמיה.

אשתו של אדם נקראת כוס של ברכה ואם זכו הרי ברכת ה' עליהם כוס של ברכה

תקוני זהר, ב, ב

באור: ולא לחנם תקנו כוס של ברכה אף כך הדחה ושטיפה, הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ, להיות תוכו כברו, וסוד הדבר - "וטהרו וקדשו", וכאשר הקנקן, שהוא לב זך מבפנים ומבחוץ, שורה שם חכמה, שנאמר בה "יהו"ה

ולאו למננא תקינו ככוס דברכה אופי הכי הדחה ושטיפה, הדחה מבפנים שטיפה מבחוץ, למתני תוכו כברו, ורוא דמלה "וטהרו וקדשו" (ויקרא טו ט), וכד איהו קנקן דאיהו לבא דביא מלגאו ומלבר, שרוא תמן חכמה, דאתמר בה (משלי ח כב): "יהו"ה קנני ראשית

פרשת בלק זוהר רמ"ד עמוד א'

באור: "ועשירית האיפה" (כמדבר כח), מדוע? אלא עשירית האיפה, כנגד כנסת ישראל, שהיא העשירית שבמדרגות, וצריכה להנתן בין שתי זרועות, והיא סלת הלחם, והיא לחם. ומשום שהיא לחם, לא הפקד על לחם של חמשת המינים, שהם חטה, ושעורה, ושיפון וכו', ממנה של העולם. ולא שם ממנה עליהם, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו.

"ועשירית האיפה" (במדבר כ"ח), אמאי. אלא עשירית האיפה, לקבל כנסת ישראל. דאיהי עשיראה דדרגין, ואצטריכא לאתיהבא בין תרין זרועין, ואיהי סלת נהמא, ואיהי נהמא. ובגין דאיהי נהמא, לא אתפקד על נהמא דחמשת מינין, דאיהי חטה, ושעורה, ושיפון וכו', ממנא דעלמא. ולא שוי ממנא עליהו, אלא קודשא בריך הוא בלחודו.

זוהר דף רמ"ד עמוד ב'

באור: ומשום זה מי שמזלזל בלחם וזורק אותו בארץ, עניות רודפת אחריו. וממנה אהד הפקד על זה, והוא רודף אחריו לתת לו עניות, ולא יוצא מן העולם עד שיצטרף לבריות. ועליו כתוב, (איוב טו): "נדד הוא ללחם איה". נדד הוא, וילף מטלטל, וגולה ממקום למקום, ללחם איה הוא. ואין מי שישגיח עליו. זהו שכתוב איה מי שירחם עליו, משום שלא ימצא.

ובגין דא, מאן דמזלזל בנהמא, ונריק ליה בארעא, עניותא דדיף אבתריה. וחד ממנא אתפקד על דא, ואיהו דדיף אבתריה, למיהב ליה עניותא, ולא יפוק מן עלמא, עד דיצטרף לברין. ועליה כתיב, (איוב טו): "נדד הוא ללחם איה". נדד הוא, ויהד מטלטל, וגלי מאתר לאתר, ללחם איה הוא. ולית (זוהר דף רמ"ד ע"ב) מאן דישגח עליה, תדא הוא דכתיב איה. מאן דירחם עליה, בגין דלא ישפח. (ובחבורא קדמאה אמר רעיא מהימנא מאן

אסור לזלזל בפירוים

רעיא מהימנא פרשת פנחס דף רמ"ד

באור: ובחבור הקדמון, אָמר הרועה הנאָמן, ומה מי שְׁמֻזְלֵזל בפרורים של הלחם וזורק אותם במקום שלא צריך כָּךְ - כל שְׁכַן מי שְׁמֻזְלֵזל בפרורים של המֶח, שהם טפות הזרע, שְׁזורק אותם באָרץ, שְׁנאָמר בָּהֶם (בראשית 1) כי השְׁחית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ. או שְׁזורק אותם בנְדָה, או בְּכַת אֵל נָכַר, או בְּשִׁפְחָה או בְּזוֹנָה. וְכָל שְׁכַן וְכָל שְׁכַן מי שְׁמֻזְלֵזל בפרורים של הלחם של התורה, שהם קוצי האותיות וְתַגי האותיות, שְׁנאָמר עֲלֵיהֶם, כָּל הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּכֹתֵר - יִחַלֵּף.

וּבְחִבּוּרָא קְדָמָא אָמר רַעֲיָא מְהִימְנָא, מֵאֵן דְּמֻזְלֵזל בפרורין דְּנִהמָא, וְזָרִיק לֹון בְּאֶתֶר דְּלֵא אֶצְטְרִיָּה. הַאי כָּל שְׁכַן מֵאֵן דְּמֻזְלֵזל בפרורין דְּמוֹחָא, דְּאֵינֵן טַפִּין דְּזֵרַע, דְּזָרִיק לֹון בְּאָרְעָא, דְּאֶתְמַר בְּהוּן (בראשית 1) כִּי הִשְׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ. או דְּזָרִיק לֹון בְּנְדָה, או בְּכַת אֵל נָכַר, או בְּשִׁפְחָה או בְּזוֹנָה. וְכָל שְׁכַן וְכָל שְׁכַן מֵאֵן דְּמֻזְלֵזל בפרורין דְּנִהמָא דְּאֶוּרִיָּתָא, דְּאֵינֵן קוֹצֵי אֶתְוּוֹן, וְתַגי אֶתְוּוֹן, דְּאֶתְמַר עֲלֵיהוּ כָּל הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּתַנָּא חֲלָף.

צריך למסר סודות התורה לכל יהודי, ולא לאנשים שאינם

מהגנים

באור: וְכָל שְׁכַן מי שְׁמוֹסֵר סוּדוֹת התורה, וְסַתְרֵי קַבְלָה, וְסוּדוֹת מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, או סַתְרֵי האותיות של השם המְפָרֵשׁ לְאֲנָשִׁים שְׁאֵינֵם הַגְּנִינִים, שְׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, אֲשֶׁה זוֹנָה, שְׁנאָמר עֲלֵיהָ (משלי 1) כִּי בַעַד אֲשֶׁה זוֹנָה עַד כְּפַר לֶחֶם. וְאֵין לֶחֶם אֱלֵא כ"ב אוֹתוֹת הַתּוֹרָה. וְאֵין כְּפַר אֱלֵא אֶפְלוּ הַלֵּכָה אַחַת (ועוד רעיא מהימנא).

כָּל שְׁכַן מֵאֵן דְּמַסֵּר רִיזִין דְּאֶוּרִיָּתָא, וְסַתְרֵי קַבְלָה, וְסַתְרֵי מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, או סַתְרֵי אֶתְוּוֹן דְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ, לְאֲנָשִׁים דְּלֵאוּ אֵינֵן הַגְּנִינִים, דְּשְׁלִיט עֲלֵיהוּ יֵצֵר הָרַע, אֲשֶׁה זוֹנָה, דְּאֶתְמַר עֲלָהּ, (משלי 1) כִּי בַעַד אֲשֶׁה זוֹנָה עַד כְּפַר לֶחֶם. וְלִית לֶחֶם אֱלֵא כ"ב אֶתְוּוֹן דְּאֶוּרִיָּתָא. וְלִית כְּפַר, אֱלֵא אֶפְלוּ חֲלָכָה אַחַת. (ועוד רעיא מהימנא)

עד כזית עד כביצה

באור: ובחבור הקדמון לא גלה סוד באותם פרוורים אלא בדרך פשט, ולא נתן בהם שעור. אכל בארוהו בעלי המשנה, ששעור של פרוורים כזית לפחות, כל שכן אם הם כביצה. שבעלי המשנה דקדקו עליהם, עד כזית עד כביצה לברך עליהם.

ובחבורא קדמאה, לא גלי רוא באלין פרוורין, אלא בארח פשט, ולא יחיב בהון שיעורא. אבל אוקמוה מארי מתניתין, דשיעורא דפרורין כזית לפחות, כל שכן אי אינון כביצה. דמארי מתניתין דקדקו עליהו, עד כזית עד כביצה לברכא עליהו.

סוד הכזית והכביצה

באור: ודרך סוד, א"ח - הוא תשעה פרוורים, שלשה לכל כוון, שלשה מן ארבעה - שנים עשר. ד' היא השלמות, להשלים בה עשרה. ולהשלים ארבעה, שהם י-ה-ו-ה. מהם עשרה? אלו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קוץ של אות ד' מאחד, שעורה בכזית. " מהו"ה, שעורה כביצה.

וארח רוא, א"ח הוא ט' פרוורין, שלש לכל סטר, תלת מן ד', תריז עשר. רביעית איהו שלימו, לאשלמא ביה עשר. ולאשלמא ד', דאינון ידוד. מאי עשר. אינון: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קוצא דאת ד' מן אחד, שיעורא כזית. " מן ידוד, שיעורא דיליה כביצה.

באור: היא ד', שלמות המרכבה של אדם ושלמות של ארבע פנים של אדם. ומשום זה (במדבר ו) ישא י-ה-ו-ה פניו אליך. ובארוהו בעלי המשנה, והרי כתוב (דברים י) אשר לא ישא פנים. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ולא אמרתי להם (דברים יא) ושבעת, והם דקדקו עליהם, עד

איהו ד', שלימו דמרכבתא דאדם, ושלימו דארבע אנפין דאדם. ובגין דא, (במדבר ו) ישא ידוד פניו אליך. ואוקמוה מארי מתניתין, ותכתיב (דברים י) אשר לא ישא פנים. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ולא אמרתי להם (דברים יא) ואכלת ושבעת, והם דקדקו עליהם, עד

אני מתחנן לפניך שתגלה את הסודות

באור: ואני מזמן עמך לכל בעלי המשנה, ולבעלי המקרא, ולבעלי התלמוד, וכל שכן לבעלי סודות התורה שלך, כלה שלך, מלכה קדושה שלך, עליונה ותחתונה, והכל ברשות של עליון כל עליונים, ארון כל האדונים, מלך על כל המלכים של מעלה ומטה, שהוא יחיד בלי שני, ואין אות ונקדה שמשתפת עמו, ולא שנוי גונים של אנשים. שהוא בעל כל המפתחות של סודות ההיות, ושמות וכנויים, וכל סודות הגנוזים של החכמה, שתפתח אותם כלם לכבודך, עליון על כל העלות. אני מתחנן לפניך שתפתח אותם לכבודך, שכבודך הוא מאבי ואמי שבשמים, ואב של כל ישראל ואם שלהם, שנאמר בה (משלי א) ואל תטש תורת אמן, ועמך אין שתף של אם בעולם.

ואנא מזמן עמך, לכל מארי מתניתין, ולמארי מקרא, ולמארי תלמוד, וכל שכן למארי סתרי תורה דילך, כלה דילך, מטרוניתא קדישא דילך, עלאה ותתאה, וכלא ברשות דעלת כל עליון, ארון כל האדונים, מלך על כל המלכים דעילא ותתא, דאיהו יחיד בלא תניינא, ולית את ונקודה דמשתתף בהדיה, ולא שנוי גוונין דאינשא. דאיהו מארי כל מפתחאן, דרזין דהוויית, ושמן וכוניין, וכל רזין גניזין דחכמתא, דתפתח לון בלהו ליקרא דילך, עלת על כל עלות. אנא מתחנן בך, דתפתח לון ליקרא דילך, דיקרא דילך איהו מאבי ואמי דשמיא, ואב דכל ישראל, ואם דלהו, דאתמר בה (משלי א) ואל תטוש תורת אמן, ועמך לית שותפו דאם בעלמא.

בסודות עליונים של העולם הבא

באור: קם זמן שני ואמר, בעלי המשנה, נשמות ורוחות ונפשות שלכם, התעוררו כעת כלכם והעבירו שנה מכם, שהיא

קם זמנא תניינא, ואמר מארי מתניתין, נשמתין ורוחין ונפשין דלבון, אתערו בען בולהו, ואעברו שינתא מנבון, דאיהו ודאי

וּדְאֵי מְשָנָה, דְרַךְ פְּשֵׁט שֶׁל עוֹלָם
הַזֶּה. שְׁאֵנִי לֹא עוֹרְרֵתִי בְכֶם אֶלֶּא
בְּסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם
הַבָּא, שְׁאַתֶּם בְּהֶם (תהלים קכא)
הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן.

מְשָנָה, אֲרַח פְּשֵׁט דְהָאֵי עֲלֵמָא.
דְאֵנָא לֹא אֲתַעְרַנָּא בְכוּ, אֶלֶּא בְרוּיָן
עֲלֵאִין דְעֵלְמָא דְאֲתִי, דְאֲתוּן בְּהוּן
(תהלים קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן.

וּשְׁתֵי ה' הֵן כְּנֶגֶד שְׁתֵי הַלֶּחֶם, שְׁתֵי כְפָרוֹת שֶׁל הַשַּׁבָּת

בְּאוּרֵי: פִּתּוּחַ וְאָמַר, הֲרִי בְּאֶרְוֵהוּ
בְּעֲלֵי הַמְשָנָה, בְּעַל הַבֵּית
בוֹצֵעַ וְאוֹרַח מְכַרְךָ. וְעוֹד
בְּאֶרְוֵהוּ, צְרִיךְ לְדַקְדֵּק בְּה' מִן
הַמוֹצֵיא. וּשְׁתֵי ה' הֵן כְּנֶגֶד שְׁתֵי
הַלֶּחֶם. שְׁתֵי כְפָרוֹת שֶׁל הַשַּׁבָּת.
אוֹת י' הִיא כְּפִיצָה שֶׁל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד. וּמִיֵּהוּ בְּעַל הַבֵּית שְׁבוֹצֵעַ?
זוֹ אוֹת ו'.

פִּתּוּחַ וְאָמַר, הָא אֲוִקְמוּהָ מְאֵרִי
מִתְנִיתִין, בְּעַל הַבֵּית בוֹצֵעַ
וְאוֹרַח מְכַרְךָ. וְעוֹד אֲוִקְמוּהָ, צְרִיךְ
לְדַקְדֵּק בְּה' מִן הַמוֹצֵיא. וְתִרְיִן הַחַיִּין
אֵינּוּן, לְקַבֵּל שְׁתֵי הַלֶּחֶם. שְׁתֵי
כְפָרוֹת דְשַׁבָּת. י', אִיֵּהוּ כְּפִיצָה לְכָל
חַד וְחַד. וּמֵאֵן אִיֵּהוּ בְּעַל הַבֵּית
דְבוֹצֵעַ. דָּא ו'.

הַסּוּדוֹת הַנּוֹרָאִים הַקְּדוּשִׁים בְּשְׁנֵי הַלֶּחֶמִים שֶׁל שַׁבָּת קוֹדֵשׁ

בְּאוּרֵי: בֵּין כֶּף הִנֵּה זָקֵן הַזְּקָנִים,
הִיָּה יוֹרֵד אֶצְלוֹ וְאָמַר,
רוּעָה נְאֻמָּן, חֲזוֹר בְּךָ, שְׁהֲרִי לֶחֶם
הוּא אוֹת ו', שְׁתֵי כְפָרוֹת שְׁלוֹ,
כְּמוֹ שְׁאֲמַרְתָּ הֵן אוֹתִית ה' ה'.
וּדְאֵי אוֹת ו' הִיא כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, ה'
ה' כְּנֶגֶד לֵאָה וְרַחֵל. י' כְּפִיצָה
לְכָל אֶחָד.

אֲדַהֲבִי, הָא סְבָא דְסָבִין קָא נְחִית
לְנַבִּיָּה, וְאָמַר, רַעֲיָא
מְהִימָנָא חֲזוֹר בְּךָ. דְהָא לֶחֶם אִיֵּהוּ
ו', שְׁתֵי כְפָרוֹת דִּילִיָּה, כְּמָה
דְאֲמַרְתָּ אֵינּוּן ה' ה'. וּדְאֵי ו' אִיֵּהוּ
לְקַבֵּל יַעֲקֹב. ה' ה' לְקַבֵּל לֵאָה
וְרַחֵל. י', כְּפִיצָה לְכָל חַד.

וּמֵהוּ סוּד הָאָדָם הַבוֹצֵעַ אֵת הַלֶּחֶם לְכַבּוֹד שַׁבָּת קוֹדֵשׁ?

בְּאוּרֵי: אָמַר לוֹ, זָקֵן זָקֵן, וְהֲרִי
בְּכַמָּה מְקוּמוֹת בְּאֶרְוֵהוּ,
שִׁיעֲקֹב הוּא בְּעַל הַבֵּית, וְיוֹסֵף

אָמַר לִיָּה, סְבָא סְבָא, וְהָא בְּכַמָּה
אֲתִרִין אֲוִקְמוּהָ, דְיַעֲקֹב אִיֵּהוּ
בְּעַל הַבֵּית, וְיוֹסֵף אוֹרַח, דְּדַרְגִּיָּה

אורח, שמדרגתו יסוד חי העולמים, כולל ח"י ברכות התפלה, ומשום זה אמרו עליו, (משלי י) ברכות לראש צדיק. אמר לו, כך הוא, והכל אמת. כל סוד במקומו, מה שאני אמרתי ומה שאתה אמרת. אבל זה שבוצע את הלחם מיהו?

יסוד חי עלמיו, כליל ח"י ברכאן דעלותא, ובגין דא אוקמוה עליה, (משלי י) ברכות לראש צדיק. אמר ליה הכי הוא, וכלא קשומי. כל רוא באתריה, מה דאנא אמרית, ומה דאת אמרת. אבל ההוא דפליג נהמא מאן הוא.

ענה ואמר לו, שהאדם הבוצע נעשה מרכבה לזעיר אנפיו שם מ"ה הקדוש

באור: אמר לו, זקן, אתה בדמותו, וזה שם יו"ד ה"א נא"ו ה"א, וזה אדם של המרכבה העליונה שהפנים שלו י-ה-ו-ה. ומשום זה ו' - לחם, שהן ה' ה'. ושעור שקבעו כזית וכביצה, הרי נתבאר כזית באיזה שם משערים, שהרי בארו חכמים שאין עושים מצוות חבילות, אף כאן לא נותנים שני שעורים באות י', להיות כזית וכביצה. אלא שתי אלפא ביתות הן, יש י' עליונה, ויש י' קטנה. י' מן י-ה-ו-ה - עליונה. י' מן אדני - קטנה. ואלו השתיים, אחת בכזית ואחת בכביצה, בסוד זה השלוב יאהדונהי. בא הזקן ונשק לו.

אמר ליה, סבא אנתי בדיוקניה, ודא יו"ד ה"א נא"ו ה"א, ודא אדם דמרכבתא עלאה, דאנפיו דיליה י-ה-ו-ה. ובגין דא, ו' לחם, דאינון ה' ה'. ושיעורא דאוקמוה כזית וכביצה, הא אתמר כזית כאן שמא משערו, דהא אוקמוה רבנן דאין עושין מצות חבילות, אופי הכי, לא יחבינו תרין שיעורין באת י', למחוי כזית וכביצה. אלא תרי אלפא ביתות אינון, אית י' עלאה, ואית י' ועירא, י' מן יוד, עלאה. י' מן אדני, ועירא. ואלין תרין, חד בכזית, וחד בכביצה, ברוא דא יאהדונהי. אתא סבא ונשיק ליה.

אשרי האדם הלומד את סודות התורה הקדושה

אדהכי קם בוצינא קדישא, פתח באור: בין כך קם המנורה

לימי עלומיו. כמו האילן שקצצו אותו ומתחדש בשָׁרְשׁוֹ. וְזֶהוּ סוד של מי שמת בלי זרע.

לימי עלומיו. בגוונא דאילנא דקצצו ליה, ואתחדש בשָׁרְשׁוֹ. והאי איהו רוא, דמאן דמית בלא זרע.

גלגול

באור: ועוד יש סוד אחר, שלבסוף יבוא בגלגול ויתחדש כמזמן קדמון. וזהו אלמנה וגרושה, שהתגרשה מגן עדן, ומשום זה נקראת גרושה, כמו (בראשית ג) ויגרש את האדם. ומה גרם לה? משום שזרע אין לה, שמת בלא בנים. ושבה אל בית אביה פנעוריה, בעולם הזה באותו נער בן היבם, וזהו ושבה אל בית אביה פנעוריה. ולבסוף שזכתה לזרע - יאכל בו וגו'. (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצצה - לאיש זר.

ועוד אית רוא אחרא, דלכתר ייתי בגלגולא, ויתחדש כמלקדמון. והיינו אלמנה וגרושה, דאתתרכת מננתא דערן, ובגין דא אתקריאת גרושה, בגון (בראשית ג) ויגרש את האדם. ומאן גרים לה. בגין דזרע אין לה, דמית בלא בגין. ושבה אל בית אביה פנעוריה, דתבת פהאי עלמא פההוא נער בן יבם, והיינו ושבה אל בית אביה פנעוריה. ולכתר דוקת לזרע מלקחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו וגו'. (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצצה, לאיש זר.

הלל ושמאי

באור: אמר הרועה הנאמן, הלל ושמאי, שאתם אחד מצד הרחמים ואחד מצד הדין, שהם חסד וגבורה, מדרגות של אברהם ויצחק. ואתם מהגזע שלקחם, האספו לכאן אתם ושמונים תלמידים שהיו לו

אמר רעיא מהימנא, הלל ושמאי, דאתון, חד מספרא דרחמי, וחד מספרא דדינא, דאינון חסד וגבורה, דרגין דאברהם ויצחק. ואתון מגזעיהו, אתבנשו הקא, אתון ותמנין תלמידים דהוו ליה להלל. ואוף הכי תלמידי בית

שמאי, לסעודתא דמלכא. להלל, ואף כן תלמידי בית שמאי, לסעודת המלך.

לפעמים נותן לזה כביצה, ולזה כזית

הא אוקמתון, אתון וחכרייא דעמכון, מארי דהוראות, דאוקמתון, אין הבוצע רשאי למיכל, עד שיגענו אמן מארי סעודתא, ולית מארי סעודתא רשאין למיכל, עד שיאכל הבוצע. ודאי כד בצע בעל הבית, ובצע לאינן מארי סעודתא, לאו לכלהו משער שעורא חדא, דלאו אורח אלון בוצעין, לכצוע בשוה, דלומנין יהיב לדא כביצה, ולדא כזית.

באור: הרי בארתם, אתם והחברים שעמכם, בעלי הוראות, שבארתם אין הבוצע רשאי לאכל עד שיגענו אמן בעלי הסעודה, ואין בעלי הסעודה רשאים לאכל עד שיאכל הבוצע. ודאי כאשר בוצע בעל הבית, ובוצע לאותם בעלי הסעודה, לא לכלם משער שעור אחר, שאין דרך אלו הבוצעים לבצע בשוה, שלפעמים נותן לזה כביצה, ולזה כזית.

מחברים שני שעורים כאחד בכזית וכביצה, שלוב יאהדונהי

וכד ענין אמן על האי בציעא, קדם דייכול בעל הבית, מחברין תרין שיעורין כחדא, בכזית וכביצה, יאהדונהי, אמן, דא לאו איהו על האכילה, אלא על הבציעה, לבתר דאינן שיעורין מצטרפין באמן, ויכול בעל הבית. ותינו (שיר השירים ה) אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי, ולבותר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, מארי סעודתא.

באור: וכאשר עונים אמן על בציעה זו, קדם שיאכל בעל הבית, מחברים שני שעורים כאחד בכזית וכביצה, שלוב יאהדונהי - אמן זה אינו על האכילה, אלא על הבציעה. לאחר שאלו השעורים מצטרפים באמן, יאכל בעל הבית. וזהו (שיר השירים ה) אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי. ואחר כן - אכלו רעים שתו ושכרו דודים.

דיהוון בגנין בדיוקנא דאבנהוון. אכלו רעים - בעלי הסעודה.
שיהיו הבנים בדמות אבותם.

לחם הפנים

באור: הרי כאן לחם בשתי כפרות, ושעורו כזית וכביצה. מהו לחם הפנים של שלחן המלך? אלא זה פרושהו, שיש לו שתיים עשרה פנים. ומהן? אלא הן ארבע פנים של אריה, ארבע פני שור, ארבע פני נשר. והם (במדבר ו) יברכה י-ה-ו-ה. יאר י-ה-ו-ה. ישא י-ה-ו-ה.

הא הכא לחם בשתי כפרות, ושעורו כזית וכביצה. מאי ניהו לחם הפנים דפתורא דמלכא. אלא הא אוקמוה, דאית ליה תריסר אנפין. ומאי ניהו. אלא אינון ד' אנפי אריה. ד' אנפי שור. ד' אנפי נשר. ואינון (במדבר ו) יברכה ידוד. יאר ידוד. ישא ידוד.

משלחן המלך

באור: ומנין לנו שלחם הפנים הוא משלחן המלך? שכתוב (יחזקאלא) וידבר אלי זה השלחן אשר לפני י-ה-ו-ה. ז"ה - גימטריא שתיים עשרה פנים. ואף כן, מי שיש לו, צריך לתקן ולסדר על שלחן ארבע כפרות בכל סעודה של שבת, לשלש סעודות - שתיים עשרה פנים.
באור: ואם תאמר שאינם אלא שש מהתורה, משום לחם משנה - אלא לא נוכל להזכיר שש בלי חכרו. ו' ו', שש מלמעלה למטה, ושש מלמטה

ומגלן דלחם הפנים איהו מפתורא דמלכא. דכתיב, (יחזקאל מא) וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ידוד. ו"ה: י"ב אנפין. ואוף הכי, מאן דאית ליה, בעי לתקנא ולסדרא על פתוריה, ארבע כפרות בכל סעודתא דשבת, לתלת סעודתי תריסר אנפין.
יגלה לו טעמי דבתריסר נהמי ואי תימא לאו אינון אלא שית מדאורייתא, משום לחם משנה. אלא לא ניכול למדבר ו', בלא חכריה, ו' ו', שית מלעילא לתתא, ושית מלתתא לעילא.

מעשה בראשית. ומשום זה בארו בעלי המשנה, מי שמזלזל בנטילת ידים, נעקר מן העולם. מדוע? משום שיש בהם סוד של עשרה מאמרות ושמונה ועשרים אותיות שבהם נברא העולם.

דא אוקמוה מארי מתניתין, מאן דמזלזל בנטילת ידים, נעקר מן העולם. אמאי. בגין דאית בהון רזא דעשר אמירן, וכ"ח אתוון, דבהון אתברי עלמא.

להיות על השלחן דברי תורה

באור: רביעי - להיות על השלחן דברי תורה, שלא יתקיים בו כדגמת עמי הארץ שנאמר עליהם (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צאה. אבל בסודות התורה פרושהו, הרוצה להעשיר - יצפין, יתן שלחן לצפון. הרי שלחן לשמאל, שהוא דין, צריך לקשר בו הימין, שהוא התורה, שנתנה מחסד, שהוא רחמים, ימין ה'.

רביעאה, למהוי על פתוריה דברי תורה, דלא יתקיים ביה כגוונא דעמי הארץ, דאתמר עליהו (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה. אבל בסתרי תורה אוקמוה, הרוצה להעשיר יצפין, יתן שלחן לצפון, הרי שלחן לשמאלא, דאיהו דין, בעי לקשרא ביה ימינא, דאיהו אורייתא, דאיתהיבת מחסד, דאיהו רחמי, ימין ה'.

בגלל הצדקה יאריך ימיו

באור: חמישי - פרושהו בעלי המשנה, שצריך להאריך על השלחן בגלל עניים. וסוד הדבר - בגלל הצדקה יאריך ימיו, שלא יתקצרו. כמו התורה שהיא אריכות ימים בשני עולמות, בעולם הזה ובעולם הבא לנשמות - אף כך הצדקה היא אריכות ימים לגוף בשני

חמישאה, אוקמוה מארי מתניתין, דצריך להאריך על פתוריה, בגין עניים. ורזא דמלה, בגין דצדקה יאריך יומיו, דלא יתקצרון. כגוונא דאורייתא איהו אריכות ימיו, בתרין עלמין, בעלמא דין ובעלמא דאתי לנשמתא. אוף הכי צדקה, איהו אריכות ימיו לגופא, בתרין

עולמות. זהו שְׁפָתוֹב (דברים ל) כי הוא חַיִּיד וְאַרְךָ יְמֵיךָ. כי הוא חַיִּיד - בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאַרְךָ יְמֵיךָ - בְּעוֹלָם הַבָּא. שְׁעוֹלָם הַבָּא לַגּוֹף לַתַּחִית הַמְתִים, שְׁאַחַר שְׁיָקוּם לֹא יָמוּת. וְכִמוּ שֶׁהָעוֹלָם הַבָּא יִהְיֶה עוֹמֵד, כִּף הָעוֹלָם הַזֶּה יִהְיֶה עוֹמֵד.

עֲלֵמִין, הַדָּא הוּא דְכְתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא חַיִּיד וְאַרְךָ יְמֵיךָ. כִּי הוּא חַיִּיד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאַרְךָ יְמֵיךָ בְּעוֹלָם הַבָּא. דְּעֲלָמָא דְאַתִי לְגוֹפָא (דף רמ"ו ע"א) לַתַּחִית הַמְתִים, דְּלִבְתַר דְּיִיקוּם לֹא יָמוּת. וְכִנּוּנָא דְּעֲלָמָא דְאַתִי יְהֵא קְיָים, הַכִּי עֲלָמָא דִּין יְהֵא קְיָים.

שלא יהא גרגרן ובלען על שלחננו של המלך

באור: ששי - שלא יהא גרגרן ובלען על שלחננו של המלך, כמו עשו שאמר (בראשית כה) הלעיטני, דרך הלעטה, אלא דרך טחינה. אף כף מי שמוציא דבורים של תפלה או תורה מפיו, צריך להוציא אותם בדרך טחינה - שלמים, ולא בהלעטה - חסרים. ולא עוד, אלא בגלל סכנה שמא יקדים קנה לושט.

שְׁתִיתָנָא, שלא יהא גרגרן ובלען על פתוריה דמלכא, כִּנּוּנָא דְעָשׂו דְאָמַר (בראשית כה) הַלְעִיטְנִי, אֲרַח הַלְעָטָה, אֲלֵא בְּאַרְח טַחִינָה. אוֹף הַכִּי, מֵאַן דְאַפִיק מְלִין דְצִלוֹתִין או דְאִוְרִיָתָא מְפּוֹמִין, כְּעִי לְאַפְקָא לֹון בְּהַטְחָנָה שְׁלָמִים, וְלֹא בְּהַלְעָטָה חֲסָרִים. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא בְּגִין סַכְנָה דְשָׁמָא יְקָדִים קְנָה לֹושְט.

מים אחרונים

באור: שביעי - מים אחרונים. ופרשוהו, מים ראשונים מצוה, ואחרונים חובה, ואמצעיים רשות. מים ראשונים צריך להגביה האצבעות כדי שלא יחזרו משקים ויטמאו את הידים. ויש מהחכמים שאמרו,

שְׁבִיעָאָה, מים אחרונים. וְאוֹקְמוּהָ, מים ראשונים מצוה. וְאַחֲרוֹנִים חוֹבָה. וְאַמְצָעִים רְשׁוּת. מִים רֵאשׁוֹנִים צָרִיד לְסַלְקָא אֲצַבְעוֹן, בְּגִין דְלֹא יִחְדְרוּן מְשָׁקִין וַיִּטְמְאוּ אֶת הַיָּדִים. וְאִית מְרַבְּנִין דְאָמְרִי, דְאַחֲרוֹנִים

שאחרונים משום מלח סדומית, שלא יסמא את העינים. אפלו כף הוציא אותם מחובה. וסותרים הדברים את אלו שאמרו עליהם חובה, ואין דרך ארץ לסתר דברי הגאונים, (מאלו שאמרו עליהם) אלא שנאמר עליהם, (דברים יז) על פי התורה אשר ירוך.

אשרי העם שככה לו

באור: ולא עוד, אלא שאמרו עליהם שלש קדשות. זהו שכתוב (ויקרא יא) והתקדשתם והייתם קדשים. והתקדשתם - אלו מים ראשונים. והייתם קדשים - אלו מים אחרונים. כי קדוש - זה שמן ערב. אני ה' - זו ברכה. ואמצעיים, בין גבינה לבשר, ומשום זה והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ה'. אשרי העם שאדונם ישים אותם אצלו.

משום מלח סדומית, שלא תסמא את העינים. ואי הכי אפקין לון מחובא. וסתרי מילין, אלין דאמרו עליהו חובה, ולא ארע ארעא לסתרא גאונים מלון, (ס"א מאלין דאמרי עליהו) אלא דאתקרי עליהו, (דברים יז) על פי התורה אשר ירוך.

ולא עוד, אלא דאמרו עליהו ג' קדשות, חדא הוא דכתיב, (ויקרא יא) והתקדשתם והייתם קדשים. והתקדשתם אלו מים ראשונים. והייתם קדשים אלו מים אחרונים. כי קדוש, זה שמן ערב. אני ה', זו ברכה. ואמצעיים, בין גבינה לבשר. ובגין דא, והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ה'. ובאין עמא, דמאריהון ישוי לון לגביה.

מים ראשונים מצוה וכו'

באור: אף כף והתקדשתם - בפעולת תשמיש. מים ראשונים שזורע אדם - מצוה. אחרונים, של הנקבה - חובה. ואמצעיים - הרי רומז, וכגבינה תקפיאני. זהו שכתוב (איוב י) הלא כחלב תתיכני וכגבינה

אוף הכי והתקדשתם, בפעולת תשמיש. מים ראשונים דזרע בר נש, מצוה. אחרונים דנוקבא, חובה. ואמצעיים קא רמז, וכגבינה תקפיאני. חדא הוא דכתיב, (איוב י) הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. והאי איהו דקא

תקפיאני. וזהו שבא הרמז בין גבינה לבשר, שנאמר בו (איוב י) עור ובשר תלבישני.

רמזו, בין גבינה לבשר, דאתמר ביה (איוב י) עור ובשר תלבישני.

לשלשה צריך כוס

באור: שמיני - לשלשה צריך כוס. מדוע? בינה היא השלישית מעשר ספירות, ממעלה למטה. ומשום זה פחות משלשה לא צריך כוס (ד"א). לשלשה צריך כוס. ובא ברמז - קדשה לך ישלשו. ולא עוד, אלא שהתורה לא יורדת פחות משלשה - כהנים, לויים, ישראלים. תורה, נביאים, וכתובים. בחדש השלישי, ביום השלישי. וזו בינה, יה"ו. ובגללה נאמר, שלש משמרות הו"י הלילה. מלכות, אות ה' רביעית, עליה נאמר, ארבע משמרות הו"י הלילה. ואות ש' של שלשה ענפים כנגד שלש משמרות. ואות ש' ארבע פנים כנגד ארבע משמרות.

תמינאתה, לשלשה צריך כוס. אמאי. בינה איהי תליתאה מעשר ספיראן, מעילא לתתא. ובגין דא פחות משלשה לא צריך כוס. (ד"א) לשלשה צריך כוס, קא רמזו קדושה לך ישלשו. ולא עוד, אלא דאורייתא לא נחתא פחות מג', כהנים, לויים, ישראלים. תורה, נביאים, וכתובים. בירח תליתאי, ביום תליתאי. ודא בינה, יד"ו. ובגינה אתמר, שלש משמרות הו"י הלילה. מלכות ה' רביעית, עלה אתמר ארבעה משמרות הו"י הלילה. וש' דתלת ענפין לקבל תלת משמרות. ו דארבע ענפין לקבל ארבעה משמרות.

כוס של ברכה, רביעית הלג

באור: תשיעי - כוס של ברכה, רביעית הלג. ושעור שלו לעמת אות ה', רביעית של שם יהו"ה. עשירי - בעשרה אומר נברך לאלהינו. ושכינה תחתונה היא רביעית ועשירית. רביעית

תשיעאה, כוס של ברכה, רביעית לוג, ושיעורא דיליה, לקבל ה', רביעאה דשם ידו"ה. עשיראה, בעשרה אומר נברך לאלהינו. ושכינתא תתאה, איהי רביעית, ועשירית.

לשם י-ה-ו-ה. עשירית לעשר ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וכמה צריך אדם לשמר עצמו שלא לזרק דברים אלו במקום שלא צריך כמו מי שזורק לחם. כל שפן מי שזורק לחם של התורה החוצה משלחנו, שהיא השכינה, שנאמר בה (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני ה'. (ע"כ רעיא מהימנא).

רביעית לשם ידוה. עשירית לעשר ספירות. דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וכמה צריך בר נש לנטרא נרמיה, דלא לזרוק מלין אלין באתרא דלא אצטריף. כמו מאן דזריק נהמא. כל שפן מאן דזריק נהמא דאורייתא, לבר מפתוריה, דאיהי שכינתא. דאתמר בה, (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני ה'. (ע"כ רעיא מהימנא).

זוהר רמו ע"א

צריך לשמור הדבור שלא יאמר דבר לא טוב

באור: ובחבור הקדמון, שלשה הם שגורמים רעה לעצמם - שנים בעולם הזה, ואחד בעולם אחר. ואלו הם: מי שמקלל עצמו, שלמדנו, ממנה אחד מפקד לפני האדם, ובשעה שמקלל עצמו אותו האדם, ממנה זה, ושבעים אחרים שממנים תחתיו, נוטלים אותו דבור ואומרים אמן, ומעלים אותה למעלה ודנים אותה, והוא רוזף אחריו עד שעושה אותו ומשלם לו אותו דבור.

באור: מי לנו גדול ממשוה, שאמר (שמות לב) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ואמר לצרך, ואף על גב שהקדוש

ובחבורא קדמאה, תלת אינון דנרמין ביש לנרמייהו. תרין בהאי עלמא, וחד בעלמא אחרא, ואלין אינון: מאן דלויט נרמיה, דתנינן חד ממנא אתפקד קמיה דבר נש, ובשעתא דלויט נרמיה ההוא בר נש, האי ממנא, ושבעין אחרנין דממנן תחותיה, נטלין ההיא מלה, ואמרי אמן, וסלקי לה לעילא, ודיינין לה, ואיהו רזיף אבתריה, עד דעביד ליה, ואשלים ליה ההוא מלה.

מאן לך רב ממשוה, דאמר (שמות לב) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ואמר לצורך, ואף על גב דקודשא בריך הוא עביד

ברוך הוא עשה רצונו, עם כל זה לא נצול מענש, והרי נתבאר שלא נזכר בפרשת ואתה תצוה, ונמחה משם. והרי פשוהו. מי לנו גדול מדוד המלך שאמר (תהלים לט) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי. מהו בעוד רשע לנגדי? הממנה ההוא המפקד על זה, ולוקח הדבור ההוא לקלקל לו לאדם.

רעותיה, עם כל דא לא אשתויב מעונשא, והא אתמר דלא אדבר בפרשת ואתה תצוה, ואתמחי מתמן. והא אוקמיה. מאן לן רב מדוד מלכא, דאמר (תהלים לט) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי, מאי בעוד רשע לנגדי. ההוא ממנא דאתפקד על דא, ונטיל ההוא מלה לאבאשא ליה לבר נש.

זוהר דף רמ"ו ע"ב

צריך להזהר שלא לזרק לחם או פרוורים על הקרקע

באור: ואחד מי שזורק לחם או פרוורים של לחם בקרקע ועושה בו זלזול, כמו שנתבאר. אלו השנים בעולם הזה. ואחד בעולם ההוא - מי שמדליק נר במוצאי שבת טרם מגיעים ישראל לקדשא דסדרא, משום שמחלל שבת, וגורם לאש של הגיהנם לדלק טרם הגיע זמנו. באור: מקום אחד יש בגיהנם לאותם שמחללים שבת. כיון שהוא הדליק נר טרם הגיע זמנו, יש ממנה אחד בגיהנם במוצאי שבת, ומבעיר בראשונה לאותו מקום ואומר: זה מקום

יחד מאן דזריק נחמא, או פירוויין דנחמא בארעא, וקא עביד ביה זלזולא, כמה דאתמר. הני תרי בתי עלמא. וחד ביהוה עלמא, מאן דאוקיד שרנא במוצאי שבת, עד לא טטו ישראל לקדושא דסדרא, בגין דקא מחלל שבתא, וגרים לנורא דגיהנם לאתוקרא, עד לא מטא (זוהר דף רמ"ו ע"ב) זמניה. חד דויכתא אית בגיהנם, לאינין דקא מחללי שבתא. כיון דאיהו אוקיד שרנא עד לא מטא זמניה, חד ממנא אית בגיהנם במוצאי שבת, ואוקיד בקדמיתא להוהא דויכתא, ואמר האי דויכתא

שֶׁל פְּלוּנִי. וְכָל חֵיבֵי הַגִּיהָנָם
 מְסִיעִים לְהַבְעִיר אֶת אוֹתוֹ מִקּוֹם.
 אוֹתוֹ מִמְּנָה קוֹרָא וְאוֹמֵר: (ישעיה
 כב) הִנֵּה ה' מְטַלְטֵלְךָ טְלַטְלָה גָּבֵר
 וְעֵטָף וְעֵטָף עֵטָה. חֵיבֵי הַגִּיהָנָם
 אוֹמְרִים: (שם) כְּדוֹר אֶל אֶרֶץ
 רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה תָמוּת וְגו'.
 מְשׁוּם שֶׁהוּא גָרָם לָהֶם לְהַשְׁרֵף
 טָרָם הַגִּיעַ זְמַנָּם. הָרִי לָנוּ שְׁלֹשָׁה
 שְׁגוּרִים רַע לְעֲצָמָם, כְּמוֹ
 שְׁנֵתְבָאָר.

דְּפִלְנִיא. וְכָל חֵיבֵין דְּגִיהָנָם, מְסִיעֵי
 לְאוּקְדָא תְּחוּא דְּיֻבְתָּא. תְּחוּא
 מִמְּנָא קִאֲרִי וְאוֹמֵר, (ישעיה כב): הִנֵּה
 ה' מְטַלְטֵלְךָ טְלַטְלָה גָּבֵר וְעֵטָף
 עֵטָה. חֵיבֵין דְּגִיהָנָם אֹמְרִי, (ישעיה
 כב) כְּדוֹר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה
 תָמוּת וְגו'. בְּגִין דְּאִיהוּ גָרִים לֹון
 לְאוּקְדָא, עַד לָא מְטָא זְמַנִּיהוּ.
 הָא לֹון תְּלָתָא, דְּגִרְמֵי בִישׁ
 לְגִרְמִייהוּ, כְּמָה דְּאוֹמֵר.

